

Szóbeli tételek a Számvitel szabályozása vizsgához

I. Fogalmak

A tételhúzás feltétele a vizsga előtt kiadott 10 fogalom meghatározása írásban, min. 60%-os eredményességgel.

A fogalomtár a Pénzügyi és Számviteli Intézet honlapján a Számvitel szabályozása tantárgyhoz feltöltésre kerül.

II. Számvitel tételek:

1. A befektetett eszközök fogalma, bizonylati alátámasztása, jellemzői, szerepük a gazdálkodásban. A befektetett eszközök megjelenítése a beszámolóban, helyük és csoportosításuk a mérlegben. A befektetett eszközök elszámolása, valamint értékelése; bekerülési érték, értékcsökkenés, értékvesztés, visszairás, értékhelyesbítés. Az IAS-IFRS rendszer befektetett eszközökre vonatkozó előírásainak eltérése a hazai szabályozástól. A befektetett eszközök vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi szempontú elemzése, ellenőrzési és könyvvizsgálati sajátosságai.

2. A forgóeszközök fogalma, bizonylati alátámasztása, jellemzői, szerepük a gazdálkodásban. A forgóeszközök megjelenítése a beszámolóban, csoportosításuk a mérlegben. A forgóeszközök elszámolása, valamint értékelése; bekerülési érték, értékvesztés, visszairás. Az IAS-IFRS rendszer forgóeszközökre vonatkozó előírásainak eltérése a hazai szabályozástól. A forgóeszközök vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi szempontú elemzése, ellenőrzési és könyvvizsgálati sajátosságai.

3. A saját tőke, valamint egyes elemeinek lényege, fogalma, jellemzői, struktúrája, valamint jelentősége a gazdálkodásban, megjelenése a beszámolóban. A saját tőke elemeinek változásai, változások okai, bizonylatolása és elszámolása. Az IAS-IFRS rendszer saját tőkére vonatkozó előírásainak eltérése a hazai szabályozástól. A saját tőke és a saját tőke egyes elemeinek megjelenése az elemzésekben. A saját tőke ellenőrzési és könyvvizsgálati sajátosságai.

4. A kötelezettségek fogalma, fajtái, bizonylati alátámasztása, megjelenítése a beszámolóban, csoportosítása, tételei a mérlegben. A kötelezettségek mérlegtételeinek elszámolása és értékelése. Az IAS-IFRS rendszer kötelezettségekre vonatkozó előírásainak eltérése a hazai szabályozástól. A kötelezettségek egyes elemeinek megjelenése az elemzésekben. A kötelezettségek ellenőrzési és könyvvizsgálati sajátosságai.

5. Eredménykimutatás célja, fogalma, fajtái felépítése. Az összköltség, valamint a forgalmi költség eljárás választásának indokoltsága, lehetőségei. Az egyes eredménykategóriákhoz kapcsolódó fogalmak, a velük kapcsolatos gazdasági események elszámolása és azok eredményre gyakorolt hatása. Az IAS-IFRS rendszer vonatkozó előírásainak eltérése a hazai szabályozástól. Az eredménykategóriák elemzési lehetőségei, illetve az eredménykimutatás elemeinek felhasználása az elemzések során. Az eredménykimutatáshoz kapcsolódó ellenőrzési és könyvvizsgálati sajátosságok.

III. Pénzügyi tételek, elemzés

(Az 1-3 tételekhez - a tételhúzást követően – egy gyakorlatban működő vállalkozás pénzügyi beszámolójának adatait a vizsgáztatók a vizsgázó rendelkezésére bocsátják)

1. A pénzügyi beszámolót készítő vállalatnak adjon tanácsot, hogy TAO vagy KIVA szerinti adózást válasszon-e! Válaszát számításokkal indokolja! Válaszában térjen ki arra, hogy milyen szempontokat kell általában figyelembe venni akkor, mikor a döntést meghozzuk. Általában kinek tanácsolható a KIVA és kinek a TAO szerinti nyereségadózás?
2. Adjon tanácsot a pénzügyi beszámolót készítő vállalatnak ahhoz, hogy a munkavégzést terhelő közterheket hogyan tudja legálisan csökkenteni! Milyen fő kedvezmények érvényesíthetők a munkavégzést terhelő adók és járulékok tekintetében?
3. A pénzügyi beszámolót készítő vállalatnál hogyan alakítaná ki a cafeteria-rendszerét, és hogyan adózna utánuk? Térjen ki a megbízási díjak adóztatási lehetőségeire is?
4. A vállalati beruházások kockázatosságának mérésére milyen kockázatdiagnosztikai módszereket ismer? Melyek ezek előnyei és hátrányai? A vállalatnak milyen projektek esetében milyen diagnosztikai módszert ajánlana?
5. Melyek a KATA, az EVA, a SZJA tételes költségelszámolás, a SZJA szerinti általányadó és az adószámmal rendelkező magánszemély főbb adózási szabályai? Ki adózhat ezek szerint, mi az adóalap, melyek az aktuális költségvetési kapcsolatok? Kinek ajánlhatók az egyes adózási módszerek?

Számvitel – alapfogalmak

1. **számvitel:** A számvitel a gazdálkodási folyamatokkal és állapotokkal kapcsolatban megjelenő információigények kielégítésének egyik eszköze, amely magában foglalja a megtörtént gazdálkodási események, illetve az azok következtében kialakult állapotok megfigyelését, numerikus leképezését, feljegyzését, értékelését, valamint az adatoknak egy erre a célra létrehozott zárt rendszerben való feldolgozását, bemutatását, végül az így nyert információk korábbi, vagy más rendszerekben előállított információkkal való összevetését, elemzését.
2. **számviteli információ:** a vállalkozások gazdálkodását megbízhatóan és valósan ábrázoló vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi adatok halmaza. Az információ értékformát ölt, számszerűsíthető, előállítási folyamata megfelelő bizonylatokkal alátámasztható.
3. **vagyoni típusú információ:** statikus állapotot rögzít, alkalmas a vagyon aktuális értékének, összetevőinek adott módszerekkel történő meghatározására, de fejlődési információkhoz csak összehasonlítás alapján (több statisztikai adat időben eltérő rögzítésével) tudunk hozzáférni.
4. **pénzügyi információ:** a likviditási állapot felméréséhez alapot biztosító információk első megközelítésben ugyancsak statikus jelleget mutatnak, de a belőlük levonható következtetések, a pénzügyi adatok - a vagyon összességén belül elfoglalt - sajátos helyzetéből adódóan előretekintésre jobban felhasználhatók.
5. **jövedelmezőségi típusú információ:** a jövedelmezőségi helyzet egyrészt utal egy jelenlegi állapotra, azokra a körülményekre, amelyek között a gazdálkodó tevékenységét folytatja, valamint bemutatja azokat a jövőbeni kilátásokat, amelyek meghatározzák a tevékenység alapján elérhető jövedelmi viszonyokat. Ebből az aspektusból tekintve a jövedelmezőségi (jövedelmi) információk dinamikus jellemzőket mutatnak.
6. **számvitel részei hagyományos megközelítése:** ebben a felfogásban a számvitel a következő részekre tagolódik:
  - könyvvitel (könyvvezetés)
  - költség és önköltségszámítás
  - beszámolási, pénzügyi-jelentési rendszer

} Az előzőekhez kapcsolódó bizonylati rendszer
7. **számvitel részeinek funkcionális (modern) megközelítése:** ebben a formában - jelenleg - két részt különböztetünk meg:
  - Pénzügyi számvitel
  - Vezetési (vezetői, menedzsment) számvitel
8. **pénzügyi számvitel:** kereteit, adattartalmát a gazdálkodástól független, külső előírások (normák, törvények, standardok) határozzák meg. Ebben a funkciójában a pénzügyi számvitel tevékenysége a piaci szereplők érdekeinek felel meg.

9. **vezetői számvitel:** míg a pénzügyi számvitel önmagában is elegendő az adott gazdálkodóra vonatkozó információs igények előírt szintjének biztosítására, addig a vezetői számvitel csak a pénzügyi számvitelhez kapcsolódva, annak információtartalmára építve működtethető. A vezetési számvitel keretei nem kerülnek önálló szabályozásra, tartalmát szakmai vonatkozású kötöttségek foglalják keretbe. Információit elsősorban a gazdálkodás belső szintjein, jellemzően az irányításban használják fel, ezért is mondhatjuk el, hogy alapvetően a vállalkozásokon belül került kialakításra, mint a vezetői információs rendszer egyik lényeges eleme.
10. **kontinentális gyakorlat:** A kontinentális országok szabályozása kodifikált jogon alapul, így a törvények, rendeletek a meghatározók. Általában deduktív levezetéssel - a szabályozásból kiindulva - közelítik meg a kérdéseket. A beszámolási rendszer, az adóztatás és a társasági jog összekapcsolódására való törekvések figyelhetők meg.
11. **angolszász megközelítés:** A kontinentális Európán kívül (Egyesült Királyság, Írország) - de sok esetben ide sorolva Hollandiát, esetenként Dániát is - a bírói jogalkotásból ítélkeznek (precedensjog) és induktívan, az egyedi esetekből indulnak ki, általánosan megfogalmazott szabályok alapján. Sok információt hoznak nyilvánosságra, mivel a tőzsdék, a befektetők szerepét és ezen valós információkkal történő kiszolgálását tekintik fontos feladatnak.
12. **Nemzetközi Számviteli Standardok (International Accounting Standards = IAS), 2001-től Nemzetközi Beszámolókészítési Standardok (International Financial Reporting Standards=IFRS).** Elvekre alapozott szabályok, amelyek célja a különböző országokban készített beszámolók egységesítése olyan módon, hogy a számviteli elveket, értékelési eljárásokat, számbavételi technikákat, valamint a közzétételi, bemutatási módszereket, adott esetben alternatív megoldással fogalmazza meg. Ezek az előírások nem kötelező jellegűek, nem pótolják és nem is bírálják az egyes országok saját számviteli szabályozását.
13. **EU direktívák (irányelvek):** elvi megközelítések, amelyek kötelező érvényűek az EU tagállamokban meghatározott jogi formában működő vállalkozásokra vonatkozóan. Az egyedi és a konszolidált beszámolókra, valamint a könyvvizsgálatra is vonatkoznak. 2013-től a korábbi irányelveket egy, egységes irányelvként fogalmazzák meg.
14. **US GAAP (Általánosan Elfogadott Számviteli Elvek):** Az Egyesült Államokban alkalmazott szabályokra alapozott, sok standardot tartalmazó modell, amelynek előírásai lényegesen mértékben szigorúbbak a Nemzetközi Számviteli Standardok megfogalmazta szabályoknál. Az amerikai előírások csak kismértékben támogatja el más normarendszerek alkalmazását: minőségileg nem tartja megfelelőnek azokat. Az US GAAP alkalmazása más országokban az elmúlt években lényegesen visszaszorult, az amerikai hatóságok a számviteli konvergenciafolyamat miatt.
15. **üzleti év:** A beszámolás - a beszámoló összeállítása - egy időszakot fog át, az időszak eseményeiről tájékoztat. Magát az időtartamot, amelyről a beszámoló készül üzleti évnek nevezzük. A gazdálkodási gyakorlatban az üzleti év általában egy naptári év, amelynek fordulónapja december 31.

16. **mérlegkészítés időpontja:** A fordulónap és a letétbe helyezés határnapja között a vállalkozások saját hatáskörükben döntenek a mérlegkészítés időpontjáról, amely azért számít jelentős dátumnak, mert az üzleti évet érintő, a mérlegkészítés időpontjáig megismert (hozzáférhetővé vált, alátámasztott) információkat is figyelembe kell venni a beszámoló összeállításakor.
17. **beszámolási kötelezettség:** a gazdálkodó működéséről, vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről, az üzleti év könyveinek lezárását követően, a törvényben meghatározott könyvvezetéssel alátámasztott beszámolót köteles készíteni. Cél: megbízható valós összkép biztosítása a vagyronról, annak összetételéről, a pénzügyi helyzetről és a tevékenység eredményéről.
18. **beszámoló:** a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről a valóságnak megfelelően mutatja be, foglalja össze az információkat. A célja az, hogy a vállalatról megbízható és valós képet kapjanak a beszámoló felhasználása során az érdekeltek, az információ-igénylők.
19. **éves beszámoló:** a beszámolási rendszer alapvető eleme, amelyet a kettős könyvvitelt vezető vállalkozásoknak kell összeállítani és a fordulónapot követő ötödik hónap utolsó napjáig letétbe helyezni. Részei: mérleg, eredménykimutatás, kiegészítő melléklet. Nem része (nem is kell letétbe helyezni) a beszámolóval egyidőben elkészítendő üzleti jelentést.
20. **mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámoló:** a könyvvizsgálatra nem kötelezett vállalkozó készítheti, ha két egymást követő üzleti évben a mérleg fordulónapján a következő, a nagyságot jelző három mutatóérték közül bármelyik kettő nem haladja meg az alábbi határértéket:
- a mérlegfőösszeg a 100 millió forintot,
  - az éves nettó árbevétel a 200 millió forintot,
  - az üzleti évben átlagosan foglalkoztatottak száma a 10 főt.
- Mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámoló részei az egyszerűsített mérleg és az eredménykimutatás.
21. **egyszerűsített éves beszámoló:** amelynek - az éves beszámoló helyett történő - összeállítása lehetőség a kettős könyvvitelt vezető vállalkozások számára. Nem élhet ezzel nyilvánosan működő részvénytársaság, az anyavállalat, a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó, valamint az olyan vállalkozó, amelynek kibocsátott értékpapírai tőzsdei kereskedelme engedélyezett vagy az engedélyezést már kérelmezték. Választható, ha két egymást követő üzleti évben a mérleg fordulónapján a következő, a nagyságot jelző három mutatóérték közül bármelyik kettő nem haladja meg az alábbi határértéket:
- a mérlegfőösszeg az 1200 millió forintot,
  - az éves nettó árbevétel a 2400 millió forintot,
  - az üzleti évben átlagosan foglalkoztatottak száma az 50 főt.
- Egyszerűsített éves beszámoló részei az egyszerűsített mérleg, az eredménykimutatás és a kiegészítő melléklet.

22. **összevont (konszolidált) éves beszámoló:** amelyet olyan (anya)vállalat kell - a saját éves beszámolója mellett - összeállítson, amely egy vagy több más vállalatban meghatározó befolyást gyakorol, bevonva ebbe a beszámolóba a közös vezetésű vállalatban meglévő tőkerészesedését is. Magának az összevonásnak az a célja, hogy a jogilag önálló, de a közöttük fennálló kapcsolatokból következően gazdaságilag együttesen fellépő vállalkozások tevékenységének bemutatását egy olyan egyesített beszámolóban tegyék meg, amelyből kiszűrték a belső kapcsolatok következtében megjelenő halmozódásokat.
23. **egyszerűsített beszámoló:** amelyet az egyszeres könyvvitelt vezető, adott nagyságrendet (éves nettó árbevételhez kötve) el nem érő jogi személyiség nélküli vállalkozások, egyéb szervezetek választhatják. Vállalkozói körben 2004-től nem választható. Részei: az egyszerűsített mérleg, az eredménylevezetés.
24. **könyvvézetés:** a könyvvitel foglalja magában azokat az eljárásokat, amelyek elfogadott módon képesek a számviteli információk - elvárt igényeknek eleget tevő - előállítására, nyilvántartására. A könyvvitel két rendszere: a kettős, valamint az egyszeres könyvvitel.
25. **kettős könyvvitel:** a vagyonban bekövetkezett változásokat folyamatosan, zárt rendszerben rögzíti. A vagyont és annak változásait a megjelenési forma és a származás szempontjából megközelítve dolgozza fel, a gazdasági események hatásait legalább két helyen mutatja be.
26. **egyszeres könyvvitel:** a pénzmozgásra koncentrálva, ún. pénzforgalmi szemléletben könyvel, az egyes események ennél a megoldásnál is két helyen - amelyek közül az egyik pénzmozgással függ össze - kerülnek be a nyilvántartásba, így részleges kettős könyvvitelnek is tekinthető. Fő nyilvántartási technikája a naplófőkönyv és a pénztárkönyv.
27. **vagyon:** javak összessége, megjelenítésekor mindig valamilyen értékkel bíró, adható-vehető (forgalomképes) dolog. A számviteli felfogás egy adott időpontban rendelkezésre álló (meglévő), tényezőkre bontható, forgalomképes részekből álló, külső megítélés szerint is értékkel bíró elemek halmazát jelenti.
28. **külső kontroll elve:** a számviteli filozófia fontos eleme, a racionalításra, a gyakorlatias, megközelítésmódra utal. Minden beszámolóban szereplő tételnek külső, független szereplő által elfogadottnak kell lennie.
29. **aktívák:** eszközök, azok a vagyonrészek, amelyeket a gazdálkodási folyamatban adott időpontban elfoglalt helyük, betöltött rendeltetésük alapján azonosítunk és értelmezünk
30. **passzívák:** források, azok az elemek – amelyek a vagyont eredetük, származásuk szerinti bontásban értelmezi
31. **mérleg:** az eszközöket és forrásokat számviteli okmányba foglalva a vagyonról szóló kétoldalú kimutatás. Egy statikus számviteli dokumentum, amely a vagyon elemeit rögzíti adott időpontra vonatkozóan, összesítve, pénzértékben kifejezve. Szerkezetét, tagolását a számviteli törvény írja elő.

32. **leltár:** jegyzékszerű vagyonkimutatás, a mérlegben szereplő adatok alátámasztására szolgál. Azt jelzi, hogy a mérlegben felsorolt tételek a valóságban is rendelkezésre állnak. A vagyon elemeinek felsorolása mellett a létezés igazolását - a felelős személy(ek) aláírását - is magában foglalja. A számviteli szabályok megkövetelik, hogy a leltár tételesen és ellenőrizhető módon tartalmazza az eszközöket és a forrásokat mennyiségben és értékben is. A leltár részletes kimutatás, amely a mérleghez hasonlóan adott időpontra vonatkozik.
33. **leltározás:** a tevékenység, amely a leltár összeállítására irányul. Az üzleti év mérlegfordulónapjára vonatkozó leltározást mennyiségi felvétellel, illetve a csak értékben kimutatott eszközöknél és kötelezettségeknél, valamint az idegen helyen tárolt - letétbe helyezett, portfólió-kezelésben, vagyonkezelésben lévő értékpapíroknál és egyéb, a pénzeszközök közé nem tartozó - eszközöknél, továbbá a dematerializált értékpapíroknál egyeztetéssel kell elvégeznie.
34. **bekerülési érték:** A mérlegtételt megalapozó esemény felmerülésekor az adott eszközt vagy forrást ellentételező érték. Az eszközök esetében az eszköz megszerzéséhez - megvásárlásához, átvételéhez, felleléséhez, előállításához - hozzákapcsolható valamennyi figyelembe vehető tétel, így a vételár, a szállítási-, rakodási-, szerelési-, üzembe helyezési költségek; a közvetítési díjak; kapcsolódó adók, vámterhek. A forrásoknál a szerződések, számlák, határozatok (kivetések) alapján elismert, a nyilvántartásokba bejegyzett érték.
35. **árfolyamkülönbözlet:** A devizában, valutában kimutatott mérlegtételek forintra történő átszámításánál előre - a vállalkozás által - rögzített árfolyamok felhasználásával kell megállapítani az egyes tételek értékét. A vonatkozó időpont a mérleg fordulónapja, az árfolyameltéréseket a devizás (valutás) tételekre egyedileg kell kiszámolni és az összes devizás (valutás) tételre vonatkozóan összevontan - árfolyamnyereséget vagy árfolyamvesztéséget - könyvelni.
36. **értékcsökkenés:** A tárgyi eszközök és immateriális javak jellegükből következően hosszabb időszak alatt használnak el, fizikai kopásuk, az adott fejlettségi szinthez viszonyított technológiai jellemzőik avulása hosszabb, tervezhető folyamat eredménye, amelynek szakaszaihoz (időszakokhoz) rendelhetők az érték csökkenésének konkrét összegei. Az így előrevetített, eredményt csökkentő tételek összege adja a terv szerinti értékcsökkenés (amortizáció) értékét. A tervezés a használatba vételkor történik meg, a hasznos időtartamra - a várható fizikai elhasználódásra, avulásra - tekintettel. Az elszámolás történhet a használati idő, vagy a hasznos, az eszköztől elvárt teljesítmény alapján.
37. **maradványérték:** a használati idő végén rendelkezésre álló érték a tervezési folyamatból következően a hasznos élettartam végén várhatóan realizálható értéken kerül kimutatásra.
38. **értékvesztés:** Az eszközök adott körénél - nem tartoznak ide a tárgyi eszközök, immateriális javak valamint azon eszközök, ahol ez közgazdaságilag nem értelmezhető (pl. forint pénztár) - értékvesztés elszámolási kötelezettség jelenik meg abban az esetben, ha az adott eszközök nyilvántartás szerinti értéke magasabb, mint a piaci érték. Elszámolása akkor szükséges, ha a jelzett tendencia tartósan és jelentős mértékben érvényesül.

39. **terven felüli értékcsökkenés:** Terven felüli értékcsökkenést kell elszámolni tárgyi eszközöknél és immateriális javaknál előforduló nem tervezhető tételeknél:
- az immateriális jószág, a tárgyi eszköz könyv szerinti értéke tartósan és jelentősen magasabb, mint ezen eszköz piaci értéke;
  - az immateriális jószág, a tárgyi eszköz értéke tartósan lecsökken, mert:
    - i. a vállalászási tevékenység változása miatt feleslegessé vált, vagy
    - ii. megrongálódás,
    - iii. megsemmisülés, illetve
    - iv. hiány következtében rendeltetésének megfelelően nem használható, illetve használhatatlan;
  - a vagyoni értékű jog a szerződés módosulása miatt csak korlátozottan vagy egyáltalán nem érvényesíthető;
  - a befejezett kísérleti fejlesztés révén megvalósuló tevékenységet korlátozzák vagy megszüntetik, illetve az eredménytelen lesz;
  - az üzleti vagy cégérték vagy az alapítás-átstrervezés aktivált értékének könyv szerinti értéke - a jövőbeni gazdasági hasznokra vonatkozó várakozásokat befolyásoló körülmények változása következtében - tartósan és jelentősen meghaladja annak piaci értékét.

A terven felüli tétel bár ugyancsak csökkenti az eredményt nem költségként, hanem ráfordításként kerül kimutatásra.

40. **értékvesztés, terven felüli értékcsökkenés visszairása:** A nem tervezhető - így nem is tervezett - veszteségek a gazdálkodás során még nem realizálódtak, ezért abban az esetben, ha az elszámolt terven felüli értékcsökkenés, illetve az értékvesztés vonatkozásában az elszámolás okai nem vagy nem egészében állnak fenn - tehát megváltozott a tendencia - és a változás következtében a piaci érték tartósan és jelentősen meghaladja a nyilvántartásokban szereplő értéket, akkor a korábban elszámolt terven felüli értékcsökkenést vagy értékvesztést csökkenteni kell. A visszairás nem léphet át azokon a korlátokon, amelyeket a terven felüli értékcsökkenés, illetve az értékvesztés megállapításakor a kiinduló állapotok jelentenek.
41. **érték helyesbítés:** Egyes eszközök - vagyoni értékű jogok, szellemi termékek, ingatlanok, műszaki és egyéb berendezések, gépek, járművek, tenyészállatok, tartós részesedések - esetében a mérlegen belül is kimutatható a nyilvántartási és az attól magasabb piaci érték eltérése. Az érték helyesbítés - valamint a vele azonosan változó forrástétel az értékelési tartalék - beállítás a vagyonról alkotott pontosabb külső kép érdekében nem kötelező jelleggel történik.
42. **értékbeni számbavétel:** az információt jelentő eszköz-, illetve forráselem értékének meghatározása, kategóriái: bekerülési érték, értékváltozás (értékcsökkenés - terv szerinti, terven felüli -, értékvesztés), árfolyamváltozás, érték helyesbítés
43. **könyv szerinti érték:** az adott tétel adott időpontban megfigyelt állapotára vonatkozik, arra a pénzben kifejezett értékre, amely a nyilvántartásban megtalálható. Ez az érték eltérhet a bekerüléskori értéktől, az adott tételt befolyásolhatják külső körülmények, események (pl. egy készlet mennyiség leértékelésre kerül, ezért az aktuális könyv szerinti érték eltér a korábbitól.)
44. **eladási ár:** a hozzáférhető információk alapján megállapított, a piacon érvényesülő olyan - független felek között kialakult - ár, amennyiért az adott eszköz értékesítése megtörténhet.

45. **előállítási költség:** tervezett vagy tényleges értéken tartalmazza a termék, illetve a szolgáltatás költségeit. Az egységre számított költség- az önköltség - több kategóriát is magában foglal, attól függően, hogy milyen mértékben kerülnek benne elismerésre a terméket, szolgáltatást előállító vállalkozás költségei. Ez függvénye a kalkulációs egység - a termék vagy szolgáltatás megfogalmazható, elkülöníthető egysége - terhelhetőségének, valamint a választott kalkulációs módszernek.
46. **gazdasági esemény:** a vagyon részeinek adott pillanatban megismerhető jellemzői a gazdálkodás során bekövetkező események, történések hatására megváltozhatnak, illetve új elemekkel bővíülhetnek, vagy kikerülhetnek a vizsgált rendszerből. A hatást akkor tekintjük a számviteli információs rendszer szempontjából gazdasági eseménynek, ha a vagyon állapotát közvetlenül befolyásolja. A vagyonváltozás jelentheti a vagyonrészek összetételének módosulását, arányaik, értékük a korábbi jellemzőktől történő eltérését, ide értve a vagyont befolyásoló eredménytételek változásait is.
47. **főkönyvi (szintetikus) számla:** mérlegelemeket részenként megtestesítő kimutatások, amelyek célja, hogy az egyes mérlegtételek önállóan is kezelhetők legyenek. A főkönyvi számlák szolgálnak arra, hogy az egyes gazdasági események vagyona gyakorolt hatását rögzítsék, mivel két mérlegidőpont között ezek mutatják be a vagyon elemeit. A nyitást megelőzően, illetve a zárást követően nem értelmezzük főkönyvi számlákat.
48. **főkönyvi kivonat:** összesítő és egyben ellenőrző kimutatás, amely magában foglalja az időszak során megnyitott valamennyi főkönyvi számla megnevezését, számlaszámát, tartozik és követel főösszegét, valamint tartozik vagy követel egyenlegét.
49. **forgalmi kimutatás:** a főkönyvi kivonat mellett többlet információkat nyújtó összesítő kimutatás, amely a főkönyvi kivonat adatait nyitó és záró adatsorokkal kiegészítve, átszerkesztve, három hasámban a következőket tartalmazza: a főkönyvi számla száma, megnevezése, nyitó- egyenleg, forgalom, záróegyenleg
50. **számlasoros elszámolás:** a mérleg részeinek, a vagyonelemeknek a gazdasági eseményekből következő - gazdasági műveletként megjelenő - változásait főkönyvi számlákon jegyzi fel. Az egyes műveletek rögzítése ebben az elszámolási formában tartalmi összefüggéseket takar.
51. **analitikus nyilvántartás:** részletező kimutatás, nem csak értékben, hanem mennyiségi adatokban is tartalmazhatja az információkat. Az analitikus nyilvántartások összegzéseit, összevonásait - amelyek már önálló műveleteket, analitikus elszámolásokat jelentenek - használja fel a főkönyvi (szintetikus) könyvelés az értékbeni elszámolásokhoz.
52. **idősoros elszámolás:** a gazdasági események időrendbeli elszámolása. Az idősoros elszámolásokat az ún. naplóban rögzítjük, amely a gazdasági események alapján rögzített gazdasági műveletek feljegyzésének időpontját tekinti rendező elvnek.
53. **bizonylat:** minden esetben hitelt érdemlő feljegyzés, okmány. Jelentőségét törvényi szinten erősítve került megfogalmazásra, hogy számviteli bizonylat minden olyan gazdálkodó által készített, illetve a gazdálkodóval üzleti vagy egyéb kapcsolatban álló más gazdálkodó által kiállított okmány, amelyet a gazdasági esemény nyilvántartása céljára készítettek, és amely rendelkezik a megfelelő alaki és tartalmi kellékekkel.

54. **bizonylati rendszer:** a gazdálkodó bizonylatokkal kapcsolatos tevékenységeit, az általa használt bizonylatokat, illetve azok megtervezett útját foglalja magában. A bizonylatokkal összefüggő helyi előírásokat bizonylati szabályzatba kell foglalni, amelynek része (melléklete) lehet a bizonylati album.
55. **számlakeret:** a főkönyvi számlák rendszerezését - „keretbe foglalását” -, csoportosítását, azonosítását tartalmazza, a Számviteli törvény által kötelezően előírt 9+1 számlaosztály megnevezésével. A számlakeret az eszközök és források, valamint a gazdasági műveletek költségre és eredményre gyakorolt hatásának egységes rendszerbe foglalásával lehetőséget teremt a különböző beszámoló összeállításához szükséges alapvető információk biztosítására is.
56. **számlatükör:** egy vállalat főkönyvi számláinak száma és elnevezése alapján összeállított rendszer. A számvitelről szóló törvény megfogalmaz bizonyos alapkövetelményeket – kötött számlaosztályokat – a felépítésével kapcsolatban, azonban a vállalatok nagy részét saját üzleti tevékenységükhöz igazítottan alakíthatják ki.
57. **számlarend:** Minden vállalkozás által kötelezően elkészítendő dokumentum, amely tartalmazza az alábbiakat:
- minden alkalmazásra kijelölt számla számjelét és megnevezését,
  - a számla tartalmát, ha az a számla megnevezéséből egyértelműen nem következik, továbbá a számla növekedésének, csökkenésének jogcímeit,
  - a főkönyvi számla és az analitikus nyilvántartás kapcsolatát,
  - a számlarendben foglaltakat alátámasztó bizonylati rendet.
58. **kiegészítő melléklet:** a kettős könyvvitel alapján készülő beszámoló kötelezően összeállításra kerülő része a csak számszaki adatokat tartalmazó mérlegben és eredménykimutatáson túl, azokat kiegészíti, értékeli és magyarázza. Itt azokat a számszerű adatokat és szöveges magyarázatokat kell felvenni, amelyek a vállalkozó vagyoni, pénzügyi helyzetének, működése eredményének megbízható és valós bemutatásához a tulajdonosok, a befektetők, a hitelezők számára szükségesek.
59. **cash flow kimutatás:** célja információkat nyújtani a pénzügyi helyzet, illetve a vállalkozás tevékenységéhez kötődő pénzeszköz-változás folyamatának értékeléséhez
60. **működési cash flow** (szokásos tevékenységből származó pénzeszköz-változás): a vállalkozás alaptevékenységéhez kapcsolódóan beérkező (pl. termék ellenértékként kapott), illetve a folyamatos működés érdekében felhasznált (kiadott) pénzeszközök
61. **befektetési cash flow** (befektetési tevékenységből származó pénzeszköz változás): a befektetett eszközök megszerzése érdekében felhasznált pénzek és az eladásukkor kapott ellenérték változását mutatja
62. **finanszírozási cash flow** (pénzügyi műveletekből származó pénzeszköz-változás): itt kell bemutatni a tőke ki- és bevonásokat, a hitel, kölcsön felvételeket és törlesztéseket, a véglegesen átadott és átvett pénzeszközöket

63. **üzleti jelentés:** nem része az éves beszámolónak, de azzal egyidejűleg azoknak a gazdálkodóknak kell elkészíteniük, amelyek éves beszámolót állítanak össze. Az éves beszámoló adatait nem csak a múltbeli, hanem a várható, jövőbeni adatok alapján is bemutatja. Ezáltal a tényleges helyzetnek megfelelően az előrejelzéseket megalapozó módon használja a gazdálkodó vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét reprezentáló adatokat. Elsősorban szöveges elemzéseket tartalmaz.
64. **letétbe helyezés:** a beszámoló Cégbíróságnál - fordulónapot követően, határidőn belül. A letétbe helyezési kötelezettség a vállalkozások cégnyilvántartásban szereplő körére vonatkozik. A beszámolókat abban az esetben lehet letétbe helyezni, ha azok tartalmával a jóváhagyásra jogosult testület - a vállalkozásoknál taggyűlés, közgyűlés - vagy maga az egyszemélyes tulajdonos egyetért.
65. **közzététel:** a beszámolóba történő betekinthezőség biztosítása a letétbe helyezéssel egyidejűleg. Ezáltal valósul meg a beszámoló nyilvánossága, mivel bárki hozzáférhet a beszámoló adataihoz a cégbíróságon. Ennek ellenére a letétbe helyezésnek ez csak kiegészítő funkciója, elsősorban a regisztrációt a vállalkozások működésének, tevékenységének nyomon követését szolgáló eljárásaként kell kezelnünk a cégbírósági benyújtást. A közzététel a letétbe helyezés mellett fő irányként az információs igények kielégítését célozza.
66. **könyvvizsgálat:** célja: annak megállapítása, hogy a beszámoló a törvény előírásai szerint készült és ennek megfelelően megbízható és valós képet ad a vállalkozó vagyoni és pénzügyi helyzetéről, a működés eredményéről. A könyvvezetés valóságának, teljességének, világosságának ellenőrzése.
67. **bizonylatok megőrzési kötelezettsége** a gazdálkodó az üzleti évről készített beszámolót, az üzleti jelentést, valamint az azokat alátámasztó leltárt, értékelést, főkönyvi kivonatot, továbbá a naplófőkönyvet, vagy más, a törvény követelményeinek megfelelő nyilvántartást olvasható formában legalább 8 évig köteles megőrizni.
68. **szigorú számadási kötelezettség** - szigorú számadás alá vont bizonylatokról, nyomtatványokról a kezelésükkel megbízott vagy a kibocsátásukra jogosult személynek olyan nyilvántartást kell vezetni, amely biztosítja azok elszámoltatását. A készpénz kezeléséhez, más jogszabály előírása alapján meghatározott gazdasági eseményekhez kapcsolódó bizonylatokat (ideértve a számlát, az egyszerűsített adattartalmú számlát és a nyugtát is), továbbá minden olyan nyomtatványt, amelyért a nyomtatvány értékét meghaladó vagy a nyomtatványon szereplő névértéknek megfelelő ellenértéket kell fizetni, vagy amelynek az illetéktelen felhasználása visszaélésre adhat alkalmat, szigorú számadási kötelezettség alá kell vonni.
69. **vállalkozás folytatásának** (továbbfolytatásának) **elve:** kiemelt alapelv - annak számviteli megfogalmazását célozza, hogy a vállalkozás belátható ideig, viszonylag változatlan formában fenn tudja-e tartani tevékenységét? Igen válasz esetén - „normál” üzleti viszonyok között - a többi alapelv „hatályba lép”, előírásaik a számviteli tevékenység során alkalmazásra kerülnek.

70. **teljesség elve:** a számbavétel minden eseményre kiterjedő voltát hangsúlyozza, mind a vagyon, mind az eredmény pontos meghatározása céljából. Rögzíti, hogy a vállalkozónak a könyvekben be kell mutatnia minden olyan gazdasági esemény hatását, amely a beszámolóban szereplő eszközöket és forrásokat, illetve a tárgyidőszaki eredményt érinti. Ide kell érteni azokat a gazdasági eseményeket is, amelyek az üzleti évre vonatkoznak, de a fordulónap után, a mérlegkészítés előtt következtek be, vagy váltak ismertté.
71. **valódiság elve:** követelményként fogalmazza meg, hogy a könyvelés során rögzített, így a beszámolóban is szereplő számviteli információknak a valóságban is megtalálhatónak és bizonyíthatóknak kell lenniük
72. **óvatosság elve:** szerint nem lehet eredményt kimutatni akkor, ha az árbevétel (bevétel) pénzügyi realizálása bizonytalan, figyelembe kell venni az előre látható kockázatot és feltételezhető veszteséget, ezekre tekintettel kell az eredményt megállapítani, az értékcsökkenéseket, értékvesztéseket és a céltartalék képzést az eredménytől függetlenül el kell számolni
73. **összemérés elve:** az eredmény meghatározásának céljából veti össze az üzleti év (adott időszak) tevékenységeihez kapcsolódó elismert bevételeket, valamint a hozzájuk rendelhető - szintén az üzleti évhez kapcsolódó - ráfordításokat (költségeket), függetlenül azok pénzügyi teljesítésétől. Ebből következően a pénzmozgás (fizetés) nem feltétel, így a vállalkozások eredmény -, illetve fizetési helyzete alapvetően elválhat egymástól.
74. **egyedi értékelés elve:** (a valódiság elvének kiegészítése) alapján akkor járunk el helyesen, ha az eszközöket és a kötelezettségeket mind a könyvvizetés során, mind a beszámoló összeállításakor egyedileg kezeljük, ezáltal megteremtve az egyedi értékelés lehetőségét
75. **bruttó elszámolás elve:** (a teljesség elvének kiegészítése) előírja, hogy a bevételeket a ráfordításokkal (költségekkel), illetve a követeléseket a kötelezettségekkel szemben elszámolni, tehát nettó módon kezelni nem lehet
76. **időbeli elhatárolás elve:** (az összemérés elvéhez kapcsolódó kiegészítő elv) megfogalmazza, hogy az olyan gazdasági események eredményre gyakorolt hatásait, amelyek két vagy több üzleti évet érintenek, időarányosan kell megosztani az alapul szolgáló időszak, valamint az elszámolási időszak között
77. **tartalom elsődlegessége a formával szemben elv:** a gazdasági események bemutatásánál az üzleti tevékenység során viszonylag nagy számban fordulhatnak elő olyan esetek, események, amelyek jogi megfogalmazása nem elégséges, vagy nem egyértelmű a számviteli elszámolás szempontrendszeréből kiindulva. Ekkor kell tekintettel lenni erre az elvre, amely az eseményeket azok valós közgazdasági tartalma alapján célozza bemutatni, nem pedig az elsődleges megközelítésben megjelenő jogi formát helyezi előtérbe.
78. **költség-haszon összevetésének - gazdaságosság – elve:** az információk előállításával kapcsolatos követelmény megfogalmazásáról van szó. Általános megközelítésben azt mondhatjuk, hogy az előállított (megszerzett) és a beszámolóban bemutatott információk hasznosságának, valamint az előállításukhoz (megszerzésükhöz) szükséges költségeknek arányban kell lenniük egymással, tehát arra kell törekedni, hogy „megérje” az információtartalom az érte hozott áldozatokat.

79. **világosság elve:** a beszámoló összeállítása során, valamint a könyvek vezetésekor áttekinthető, rendezett, érthető formák kialakítására kell törekednünk
80. **folytonosság elve:** az üzleti év nyitóadatainak szükségszerűen és kivétel nélkül meg kell egyezniük a megelőző üzleti év záró adataival
81. **következetesség elve:** az állandóság és az összehasonlíthatóság igényét hangsúlyozza egyrészt az üzleti évről szóló beszámoló tartalmára és formájára vonatkozóan, másrészt a beszámolót alátámasztó könyvvezetés tekintetében
82. **számviteli politika:** a vállalkozások szintjén értelmezett fogalom, egyrészt egy nagyobb célrendszer - a vállalkozás komplex üzleti felfogásának - egyik eleme, másrészt a vállalkozásra vonatkozó számviteli előírásoknak - szabályoknak, standardoknak - való megfelelés érdekében kialakított módszerek és eljárások összessége.
83. **befektetett eszközök:** olyan eszközök, amelyek rendeltetése a tevékenység, a működés tartós, legalább egy éven túli szolgálata. A befektetett eszközök közé az immateriális javakat, a tárgyi eszközöket és a befektetett pénzügyi eszközöket kell besorolni.
84. **immateriális javak:** között a mérlegben a nem anyagi eszközöket (a vagyoni értékű jogokat az ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok kivételével, a szellemi terméket, az üzleti vagy cégértéket), továbbá az immateriális javakra adott előlegeket, valamint az immateriális javak értékhelyesbítését kell kimutatni.
85. **alapítás-átszervezés aktivált értéke:** Alapítás-átszervezés aktivált értékeként a vállalkozási tevékenység indításával, megkezdésével, jelentős bővítésével, átalakításával, átszervezésével kapcsolatos - beruházásnak, felújításnak nem minősülő - a külső vállalkozók által számlázott, valamint a saját tevékenység során felmerült olyan költségeket lehet kimutatni, amelyek az alapítás-átszervezés befejezését követően a tevékenység során a bevételekben várhatóan megtérülnek. (pl. a minőségbiztosítási rendszer bevezetésével összefüggő költségeket).
86. **kísérleti fejlesztés aktivált értéke:** A kísérleti fejlesztés aktivált értékeként a jövőben hasznosítható, a kísérleti fejlesztés eredményének jövőbeni hasznosításakor az árbevételben megtérülő, a kísérleti fejlesztés eredménye érdekében felmerült olyan számlázott összeget és a saját tevékenység során felmerült költségeket lehet figyelembe venni, amelyek aktiválható termékben - szellemi termék, tárgyi eszköz, készlet - nem vehetők számításba, mivel a létrehozott termék piaci - várható piaci - árát meghaladják. A kísérleti fejlesztés aktivált értékeként lehet kimutatni a megkezdett, de az üzleti év mérlegfordulónapjáig be nem fejezett kísérleti fejlesztés - a jövőben várhatóan megtérülő - közvetlen költségeit is. Az alap- és alkalmazott kutatás költségei, valamint a kísérleti fejlesztés közvetett és általános költségei nem aktiválhatók. Hasonlóan az alapítás-átszervezés aktivált értékéhez a kísérleti fejlesztés is saját illetve idegen kivitelezéssel, valamint a kettő kombinációjával végezhető, illetve további azonosságot jelent a vállalkozó döntési lehetősége az aktiválás kérdésében

87. **vagyoni értékű jogok:** Az immateriális javak között vagyoni értékű jogként azokat a megszerzett jogokat kell kimutatni, amelyek nem kapcsolódnak ingatlanhoz és nem tartoznak a szellemi termékek közé. Ilyenek különösen: a bérleti jog, a használati jog, a vagyonkezelői jog, a szellemi termékek felhasználási joga, a licencek, továbbá a koncessziós jog, a játékjog, valamint az ingatlanhoz nem kapcsolódó egyéb jogok. A vagyoni értékű jogok közé a tartós (egy éven túli) jogok tartoznak. Ebben a kategóriában nem értelmezhető a saját előállítás, tehát csak külső forrásból (beszerzés, átvétel, stb.) történő aktiválásról beszélhetünk.
88. **szellemi termékek:** Szellemi termékek közé sorolandók:
- az iparjogvédelemben részesülő alkotások (különösen: szabadalom, használati minta, formatervezési minta, know-how, védjegy, földrajzi árujelző, kereskedelmi név),
  - a szerzői jogvédelemben részesülő szerzői művek és szomszédos jogok (különösen: szoftvertermékek, műszaki tervek),
  - a jogvédelemben nem részesülő, de titkosságuk révén monopolizált szellemi javak, függetlenül attól, hogy használatba vették-e azokat vagy sem.
- A szellemi termékek a gyakorlati életben hasznosíthatók, és ennek következtében további anyagi és nem anyagi javak előállítására nyílik lehetőség.
89. **az üzleti vagy cégérték (goodwill, jó „hírnév”):** cégvásárlás esetén, ha a megvásárolt társaságért, annak üzletágáért, telephelyéért, üzlethálózatáért fizetett ellenérték és a tételesen állományba vett egyes eszközök piaci értékének a tételesen állományba vett, átvállalt kötelezettségek értékével csökkentett értéke közötti különbség, ha a fizetett ellenérték magasabb.
90. **adott előleg:** immateriális javakra, beruházásokra, készletekre adott előlegként kell kimutatni az ilyen címen a szállítóknak átutalt összeget. Az egyéb célra adott előlegek egyéb követelésként kerülnek kimutatásra.
91. **tárgyi eszközök:** tárgyi eszközök között a mérlegben azokat a rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett anyagi eszközöket, tenyészállatokat kell kimutatni, amelyek tartósan - előreláthatóan egy évnél hosszabb ideig - közvetlenül vagy közvetett módon szolgálják a vállalkozó tevékenységét, továbbá az ezen eszközök beszerzésére adott előlegeket és a beruházásokat, valamint a tárgyi eszközök értékhelyesbítését.
92. **ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok:** Az ingatlanok között kell kimutatni a rendeltetésszerűen használatba vett földterületet és minden olyan anyagi eszközt, amelyet a földdel tartós kapcsolatban létesítettek. Az ingatlanok közé sorolandó: a földterület, a telek, a telkesítés, az épület, az épületrész, az egyéb építmény, az üzemkörön kívüli ingatlan, illetve ezek tulajdoni hányada, továbbá az ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok, függetlenül attól, hogy azokat vásárolták, vagy a vállalkozó állította elő, illetve azok saját tulajdonú, vagy bérelt ingatlanon valósultak meg.
93. **műszaki berendezések, gépek, járművek:** A műszaki berendezések, gépek, járművek között kell kimutatni a rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett, a vállalkozó tevékenységét közvetlenül szolgáló gépeket, berendezéseket, műszereket és szerszámokat, szállítóeszközöket, hírközlő berendezéseket, számítástechnikai eszközöket, a tevékenységi profilt meghatározó közlekedési eszközöket, valamint az itt felsorolt, bérbe vett eszközökön végzett és aktivált beruházást, felújítást.

94. **egyéb berendezések, felszerelések, járművek:** Kizárásos alapon közelítve ide sorolandók azok a rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett, a műszaki berendezések, gépek, járművek közé nem tartozó gépek, berendezések, felszerelések, járművek, amelyek a vállalkozó tevékenységét közvetetten szolgálják.
95. **tenyészállatok:** Függetlenül attól, hogy mennyi ideig szolgálják a vállalkozást a tenyészállatok között kell kimutatni azokat az állatokat, amelyek a tenyésztés, a tartás során leválasztható terméket (szaporulatot, más leválasztható állati terméket: tejet, tojást stb.) termelnek, és a tartási költségek ezen termékek értékesítése, vagy az egyéb (igateljesítmény, őrzési feladat: örkutya, lovagoltatás) hasznosítás biztosítja a tartási költségek megtérülését.
96. **beruházások:** Beruházásnak minősül a tárgyi eszköz beszerzése, létesítése, saját vállalkozásban történő előállítása, a beszerzett tárgyi eszköz üzembe helyezése, rendeltetésszerű használatbavétele érdekében az üzembe helyezésig, a rendeltetésszerű használatbavételig végzett tevékenység, illetve a meglévő tárgyi eszköz bővítését, rendeltetésének megváltoztatását, átalakítását, élettartamának, teljesítőképességének közvetlen növelését eredményező tevékenység is.
97. **felújítás:** az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló, időszakonként visszatérő olyan tevékenység, amely mindenképpen azzal jár, hogy az adott eszköz élettartama megnövekszik, eredeti műszaki állapota, teljesítőképessége megközelítően vagy teljesen visszaáll, az előállított termékek minősége vagy az adott eszköz használata jelentősen javul és így a felújítás pótlólagos ráfordításából a jövőben gazdasági előnyök származnak. Felújítás a korszerűsítés is, ha az a korszerű technika alkalmazásával a tárgyi eszköz egyes részeinek az eredetitől eltérő megoldásával vagy kicserélésével a tárgyi eszköz üzembiztonságát, teljesítőképességét, használhatóságát vagy gazdaságosságát növeli.
98. **karbantartás:** a használatban lévő tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási tevékenység, ideértve a tervszerű megelőző karbantartást, a hosszabb időszakonként, de rendszeresen visszatérő nagyjavítást, és mindazon javítási, karbantartási tevékenységet, amelyet a rendeltetésszerű használat érdekében el kell végezni, amely a folyamatos elhasználódás rendszeres helyreállítását eredményezi.
99. **a befektetett pénzügyi eszközök:** között a mérlegben azokat az eszközöket (részesezés, értékpapír, adott kölcsön) kell kimutatni, amelyeket a vállalkozó azzal a céllal fektetett be más vállalkozónál, adott át más vállalkozónak, hogy ott tartós jövedelemre (osztalékra, illetve kamatra) tegyen szert, vagy befolyásolási, irányítási, ellenőrzési lehetőséget érjen el.
100. **dematerializált értékpapír:** Jogszabályban meghatározott módon, elektronikus úton rögzített és továbbított, értékpapírszámlán nyilvántartott, az értékpapír jogszabályban meghatározott valamennyi tartalmi kellékét azonosítható módon tartalmazó értékpapír (adat).
101. **kapcsolt vállalkozásnak** minősül az anyavállalat, a leányvállalat és a közös vezetésű vállalkozás.

102. **anyavállalat:** az a vállalkozó, amely egy másik vállalkozónál (a továbbiakban: leányvállalat) közvetlenül vagy leányvállalatán keresztül közvetetten meghatározó befolyást képes gyakorolni.
103. **leányvállalat:** az a gazdasági társaság, amelyre az anyavállalat meghatározó befolyást képes gyakorolni;
104. **közös vezetésű vállalkozás:** az a gazdasági társaság, ahol egyrészt az anyavállalat (az anyavállalat konszolidálásba bevont leányvállalata), másrészt egy (vagy több) másik vállalkozás a meghatározó befolyással paritásos alapon - legalább 33 százalékos szavazati aránnyal - rendelkezik. A közös vezetésű vállalkozást a tulajdonostársak közösen irányítják
105. **társult vállalkozás:** az a - konszolidálásba teljeskörűen be nem vont - gazdasági társaság, ahol az anyavállalat vagy a konszolidálásba bevont leányvállalata jelentős tulajdoni részesedéssel rendelkezik, és mértékadó befolyást gyakorol a gazdasági társaság üzleti és pénzügyi politikájára;
106. **jelentős tulajdoni részesedés:** más vállalkozások tőkéjében való, értékpapírban megtestesülő vagy más módon meghatározott jog, amelynek célja az említett vállalkozással való tartós kapcsolat kialakítása révén hozzájárulás annak a vállalkozásnak a tevékenységéhez, amelyik e jogok birtokosa; és amely részesedés mértéke a 20 százalékot meghaladja.
107. **egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozás:** az a gazdasági társaság, amelyben a vállalkozó nem rendelkezik jelentős tulajdoni részesedéssel.
108. **tulajdoni részesedést jelentő befektetés:** minden olyan nyomdai úton előállított (előállítható) vagy dematerializált értékpapír, illetve a törvény által értékpapírnak minősített, jogot megtestesítő okirat, amelyben a kibocsátó meghatározott pénzösszeg, illetve pénzértékben meghatározott nem pénzbeli vagyoni érték tulajdonba - vagy használatbavételét elismerve arra kötelezi magát, hogy ezen értékpapír, okirat birtokosának meghatározott vagyoni és egyéb jogokat biztosít. Ide tartozik különösen: a részvény, az üzletrész, a szövetkezeti részesedés, a vagyonjegy, az egyéb társasági részesedés, a határozatlan futamidejű befektetési alap által kibocsátott befektetési jegy, a kockázati tőkejegy, a kockázati tőkerészvény.
109. **tartósan adott kölcsön:** azokat a pénzkölcsönöket (ideértve a pénzügyi lízing miatti, a részletre, a halasztott fizetéssel történt értékesítés miatti követeléseket is), tartós bankbetéteket tartalmazza, amelyeknél - az adóssal kötött szerződés szerint - a pénzformában kifejezett fizetési igények teljesítése, a betét megszüntetése a tárgyévet követő üzleti évben még nem esedékes.

110. **hitelviszonyt megtestesítő értékpapír** minden olyan nyomdai úton előállított (előállítható) vagy dematerializált értékpapír, illetve a törvény által értékpapírnak minősített, jogot megtestesítő okirat, amelyben a kibocsátó (adós) meghatározott pénzüsszeg rendelkezésére bocsátását elismerve arra kötelezi magát, hogy a pénz (kölcson) összegét, valamint annak meghatározott módon számított kamatát vagy egyéb hozamát, és az általa esetleg vállalt egyéb szolgáltatásokat az értékpapír birtokosának (a hitelezőnek) a megjelölt időben és módon megfizeti, illetve teljesíti. Ide tartozik különösen: a kötvény, a kincstárjegy, a letéti jegy, a pénztárjegy, a célrészbjegy, a takaréklevel, a jelzáloglevel, a hajóraklevel, a közraktárjegy, az árujegy, a zálogjegy, a kárpótlási jegy, a határozott idejű befektetési alap által kibocsátott befektetési jegy.
111. **vásárolt készletek** - használatba vételükig azok az anyagi eszközök, amelyek a vállalkozó tevékenységét legfeljebb egy évig szolgálják;
- anyagok;
  - áruk, göngyölegek, közvetített szolgáltatások;
  - készletekre adott előlegek;
  - azok az eszközök, amelyeket a befektetett eszközök közül átsoroltak.
112. **saját termelésű készletek**
- befejezetlen termelés, félkész termékek;
  - késztermékek;
  - növendék-, hízó- és egyéb állatok;
  - azok az eszközök, amelyeket a befektetett eszközök közül átsoroltak.
113. **anyagok:** Itt kell szerepeltetni azokat az alap-, segéd-, üzem- és fűtőanyagokat, alkatrészeket, amelyeket az értékesítendő termékek előállítása vagy a szolgáltatások nyújtása során fognak felhasználni. Az újratermelési folyamatban általában egyszer vesznek részt, és megjelenési formájukat is elvesztik. Ide kell sorolni használatba vételükig azokat az anyagi eszközöket (szerszám, műszer, berendezés, felszerelés, munkaruha, egyenruha, védőruha), amelyek a vállalkozó tevékenységét legfeljebb egy évig szolgálják, valamint azokat az eszközöket, amelyeket a befektetett eszközök közül átsoroltak.
114. **befejezetlen termelésnek** nevezzük azokat a megmunkálás alatt lévő termékeket, teljesítményeket, amelyeken legalább egy lényeges munkaművelet már elvégeztek, de teljes megmunkálási folyamaton még nem mentek keresztül, nem vehetőek saját termelésű készletként raktárra. Ide tartoznak a fordulónapig ki nem számlázott szolgáltatások teljesítményei is.
115. **félkész termék** minden olyan termék, amely a vállalkozásnál legalább egy teljes megmunkálási folyamaton végigment, raktárra vehető, vagy ilyen címen raktárra vették, de még nem késztermék, mert a vállalkozáson belül további megmunkálásra kerülhet.
116. **növendék-, hízó- és egyéb állatok:** Növendék-, hízó- és egyéb állatként a készletek közé azok az állatok sorolhatóak, amelyek a termelés (a tartás) költségei eredményeként növekednek, gyarapszik tömegük (súlyuk), függetlenül attól, hogy a vállalkozási tevékenységet mennyi ideig szolgálják.
117. **késztermékek:** Késztermék az a termék, ami valamennyi megmunkálási folyamaton végigment és megfelel a vele szemben támasztott előírásoknak, késztermékként raktárra vehető, elkészült állapotban értékesítésre vár.

118. **árúk:** Olyan vásárolt készletek, amelyeket a rendszeres (szokásos) üzleti tevékenység keretében értékesítési céllal szereztek be, azok a beszerzés és az értékesítés között változatlan állapotban maradnak, bár értékük változhat. Fajtái: kereskedelmi áruk, betétdíjas göngyölegek, közvetített szolgáltatások.
119. **kereskedelmi áruk,** amelyeket forgalmazási céllal szereztek be (idetartoznak még az úton lévő áruk, a nem számlázott áruk, a bér munkára adott áruk, a bizományba adott áruk, az áruval együtt kezelt csomagolóanyag, valamint a külön felszámított csomagolóanyagok).
120. **betétdíjas göngyölegek** azok a csomagolási anyagok, edényzetek amelyek az árut védik, óvják. Jellemző tulajdonságuk továbbá, hogy többször felhasználhatóak, valamint az, hogy a kibocsátónak, forgalmazónak visszaváltási kötelezettsége van.
121. **közvetített szolgáltatások** a szerződés alapján megrendelésre végzett tevékenységek. Ezeket a vállalkozás felé kiszámlázzák, majd az változatlan formában továbbszámlázásra kerül, tehát nem a vállalkozás teljesítményéről van szó. Fontos, hogy a szerződésből a közvetítés lehetősége, a számlából a közvetítés ténye ki kell, hogy tűnjön.
122. **követelések** különféle szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésekből, illetve jogszabályból jogszerűen eredő, pénzügyi értékben kifejezett fizetési igények. Jogszerű, mert a vállalkozó által már teljesített, a másik fél által elfogadott, elismert termékértékesítéshez, szolgáltatás teljesítéséhez, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, tulajdoni részesedést jelentő befektetés értékesítéséhez, kölcsönnyújtáshoz, előlegfizetéshez kapcsolódnak, valamint a különféle egyéb követeléseket, ideértve a vásárolt követeléseket, a térítés nélkül és egyéb címen átvett követeléseket is.
123. **követelések áruszállításból és szolgáltatásból (vevők):** minden a vállalkozó által teljesített - a vevő által elismert - termékértékesítésből, szolgáltatásnyújtásból származó általános forgalmi adót is tartalmazó fizetési igény.
124. **váltó:** pénzkövetelést kifejező, rövid lejáratú, korlátozottan (pénz helyett) forgatható, speciális értékpapír, amelyen a kiállító kötelezettséget vállal arra, hogy meghatározott időben és helyen megszabott összeget – amely tartalmazza a kiváltott követelése/kötelezettség összegét és a teljes időszakra járó kamatot, együttesen: névérték – fizet majd a hitelezőjének, vagy egy harmadik személynek. Kapott váltó a váltókövetelések, adott váltó a váltótartozások között szerepeltetendő.
125. **egyéb követelések:** Egyéb követelésként kell kimutatni az olyan rövid lejáratú követeléseket, amelyek kiemelt tételként a mérlegen nem szerepelnek. Ezek lehetnek munkavállalókkal szembeni követelések, önkormányzattal szembeni követelések, más vállalkozásokkal szembeni követelések, illetve különféle egyéb követelések.
126. **saját részvények, saját üzletrészek:** Saját részvények, saját üzletrészek a vállalkozó által visszavásárolt (megszerzett) tulajdoni részesedést jelentő saját befektetések.

127. **pénzeszközök** a készpénzt, az elektronikus pénzeszközöket és a csekkeket, továbbá a bankbetéteket foglalják magukban, melyek tartósan le nem kötött, különféle pénznemben megjelenő fizetési eszközként felhasználható eszközök, amelyek a mérlegben pénztár és csekkek, valamint bankbetétek bontásban szerepelnek.
128. **aktív időbeli elhatárolásról** Az évek között áthúzódó (két vagy több évet érintő) gazdasági események eredményre gyakorolt hatásának arányossá tétele miatti korrekciós tétel. Ha eredményt növelő a tétel, akkor aktív időbeli elhatárolásról beszélünk. Amikor az üzleti év mérlegének fordulónapja előtt felmerült, elszámolt költségek, ráfordítások (ideértve a halasztott ráfordításokat is) a mérleg fordulónapját követő időszakot terhelik, valamint az olyan járó árbevétel, kamat- és egyéb bevételeket, amelyek csak a mérleg fordulónapja után esedékesek, de a mérleggel lezárt időszakra számolandók el.
129. **saját tőke:** A vállalkozás vagyonának saját forrása. Saját tőkeként a mérlegben csak olyan tőkerészt szabad kimutatni, amelyet a tulajdonos bocsátott a vállalkozó rendelkezésére időbeli korlátozás nélkül, véglegesen, vagy amelyet a tulajdonos az adózott eredményből hagyott a vállalkozónál. A saját tőke részeként kell kimutatni az értékhelyesbítés értékelési tartalékát és a valós értékelés értékelési tartalékát is, és itt kell kimutatni azokat az elemeket is, amelyeket jogszabályok idesoroltak.
130. **jegyzett tőke:** Jegyzett tőke részvénytársaságnál, korlátolt felelősségű társaságnál, egyéb vállalkozónál (ha e tekintetben cégbírói bejegyzési kötelezettség terheli) a cégbíróságon bejegyzett tőke a létesítő okiratban meghatározott összegben, amelynek összegéig a tulajdonosokat (a tagokat) felelősség terheli. Vagyis az a tőkerész, amelyet a tulajdonosok, a tagok, a befektetők a vállalkozás alapításakor, illetve tőkeemeléskor időbeli korlátozás nélkül a vállalkozás rendelkezésére bocsátottak azért, hogy tagsági jogot, tulajdonosi részesedést szerezzenek. A társasági formától függően beszélhetünk részvény(alap)- és törzstőkéről, stb.
131. **jegyzett tőkén felüli vagyoni fedezet alatt** a jegyzett tőkével, a lekötött tartalékkal, továbbá az értékelési tartalékkal csökkentett saját tőke összegét kell érteni.
132. **jegyzett, de még be nem fizetett tőke:** Jegyzett, de még be nem fizetett tőkeként kell kimutatni alapításkor, illetve a jegyzett tőke emelésekor a cégbíróságon bejegyzett tőkének a tulajdonosok által még be nem fizetett, rendelkezésre nem bocsátott összegét. Ez negatív tétel, csökkenti a saját tőkét
133. **tőketartalék:** Alapításkor, tőkeemeléskor a tulajdonosoktól, tagoktól, befektetőktől véglegesen kapott pénzüsszegek, vagyontárgyak, illetve egyéb jogszabályok alapján átvett eszközök cégbíróságon be nem jegyzett forrása, tehát jellemzően külső, „kívülről jövő” tételek összessége.
134. **eredménytartalék:** A saját tőke változó eleme, a tárgyévet megelőző években folytatott vállalkozási tevékenység adózott eredményének halmozott összegét mutatja, az előző évek tevékenységének a saját tőkéhez való hozzájárulását tartalmazza.
135. **lekötött tartalék:** A lekötött tartalék a tőketartalékból, illetve az eredménytartalékból lekötött összegeket és a kapott pótbefizetés összegét foglalja magában. Célja a jobb tájékoztatás, az osztalékfizetési korlátok bemutatása.

136. **értékelési tartalék:** Az értékelési tartalék a valós piaci értékek bemutatásának igényével jött létre, de az itt szerepeltett összegek nem befolyásolhatják a vállalkozás eredményét. Értékelési tartalékként kell kimutatni a piaci értékelés alapján meghatározott, illetve a valós értéken történő értékelés miatt megjelent értékhelyesbítés (különbözlet) összegét.
137. **adózott eredmény:** az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye és a pénzügyi műveletek eredménye adófizetési kötelezettség levonásával csökkentett összegében kell meghatározni. Az adózott eredmény a tulajdonosok, a tagok, a befektetők által a vállalkozásban visszahagyott vagyონrész, eredménykategória, amely az eredménykimutatásban kerül elsődlegesen meghatározásra.
138. **céltartalék** meghatározása és elszámolása az óvatosság elvéből következik, és az előrelátható kockázatok, feltételezhető veszteségek számbavételét és elszámolását jelenti. A céltartalékokat az adózás előtti eredmény terhére kell megképezni, úgy hogy fedezetet teremtsenek a tárgyidőszakból eredő, de a következő év(ek)ben várhatóan jelentkező kötelezettségekre, költségekre és ráfordításokra.
139. **kötelezettségek** azok a szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésekből eredő, pénzügyi értékben kifejezett elismert tartozások, amelyek a szállító, a vállalkozó, a szolgáltató, a hitelező, a kölcsönt nyújtó által már teljesített, a vállalkozó által elfogadott, elismert szállításhoz, szolgáltatáshoz, pénzügyi üjtáshoz, valamint a kincstári vagyón részét képező eszközök kezelésbe vételéhez kapcsolódnak. A kötelezettségek lehetnek hátrasoroltak, hosszú és rövid lejáratúak.
140. **hátrasorolt kötelezettségként** kell kimutatni minden olyan kapott kölcsönt, amelyet ténylegesen a vállalkozó rendelkezésére bocsátottak, és a vonatkozó szerződés tartalmazza a kölcsönt nyújtó fél egyetértését arra vonatkozóan, hogy az általa nyújtott kölcsön bevonható a vállalkozó adósságai rendezésébe. A kölcsönt nyújtó követelése a törlesztések sorrendjében a tulajdonosok előtti legutolsó helyen áll, azt a vállalkozó felszámolása vagy csődje esetén csak a többi hitelező kielégítése után kell kiegyenlíteni. A kölcsön visszafizetési határideje vagy meghatározatlan, vagy jövőbeni eseményektől függ, eredeti futamideje öt évet meghaladó lejáratú. Törlesztése az eredeti lejárat vagy a szerződésben kikötött felmondási idő előtt nem lehetséges.
141. **hosszú lejáratú kötelezettségek:** Hosszú lejáratú kötelezettség - a hitelezővel kötött szerződés szerint - az egy üzleti évnél hosszabb lejáratra kapott kölcsön (ideértve a kötvénykibocsátást is) és hitel, a mérleg fordulónapját követő egy üzleti éven belül esedékes törlesztések levonásával, továbbá az egyéb hosszú lejáratú kötelezettség.
142. **átváltoztatható kötvények:** A hosszú lejáratra kapott kölcsönöktől elkülönítetten kell kimutatni a részvényyé átváltoztatható kötvények miatti kötelezettségeket. Ezek ugyanis olyan névre szóló kötvénytartozások, amelyet a kötvénytulajdonos kérésére részvénynyé kell átalakítani, az eredeti megállapodások alapján.
143. **tartozások kötvénykibocsátásból:** Itt kell kimutatni a vállalkozó által kibocsátott kötvények tulajdonosaival szembeni hosszú lejáratú kötelezettségeket.
144. **rövid lejáratú kötelezettségek:** Rövid lejáratú kötelezettség az egy üzleti évet meg nem haladó lejáratra kapott kölcsön, hitel, ideértve a hosszú lejáratú kötelezettségekből a mérleg fordulónapját követő egy üzleti éven belül esedékes törlesztéseket is (ez utóbbiak összegét a kiegészítő mellékletben részletezni kell).

145. **vevőktől kapott előlegek:** Vevőktől kapott előlegnek minősülnek azok a kötelezettségek, amelyek azért keletkeztek, mert a vevő által átutalt, kifizetett pénzeszközökkel szemben a tényleges teljesítés csak későbbi időpontban történik.
146. **kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók):** Szállítókkal szembeni kötelezettségnek minősülnek azok az elismert, számlázott, általános forgalmi adót is tartalmazó kötelezettségek, amelyek áruszállításból, vagy szolgáltatás igénybevételeből keletkeztek.
147. **egyéb rövid lejáratú kötelezettségek:** Másol nem nevesített éven belüli lejáratú tartozások. Egyik legösszetettebb mérlegsor, itt kell kimutatni a munkavállalókkal, költségvetéssel, önkormányzatokkal kapcsolatos elszámolásokat, továbbá a jogerős határozattal előírt kötelezettségeket is, például elfogadott kártérítési igény, biztosítókkal szembeni kötelezettségek.
148. **passzív időbeli elhatárolásról** Az évek között áthúzódó (két vagy több évet érintő) gazdasági események eredményre gyakorolt hatásának arányossá tétele miatti korrekciós tétel. Ha eredményt csökkentő a tétel, akkor passzív időbeli elhatárolásról beszélünk. Amikor a mérleg fordulónapja előtti időszakot terhelő költség, ráfordítás csak a mérleg fordulónapja utáni időszakban merül fel, kerül számlázásra, valamint a mérleg fordulónapja előtt befolyt, elszámolt bevétel a mérleg fordulónapja utáni időszak árbevétele, bevételét képezi.
149. **negatív üzleti vagy cégérték** a megvásárolt társaságért, annak üzletágáért, telephelyéért, üzlethálózatáért fizetett ellenérték és a tételiesen állományba vett egyes eszközök piaci értékének tételiesen állományba vett, átvállalt kötelezettségek értékével csökkentett összege közötti különbség, ha a fizetett ellenérték alacsonyabb, és ez a különbség a megszerzett immateriális javak, tárgyi eszközök, készletek reális értékének arányos csökkentésével sem szűnik meg.
150. **eredménykimutatás:** számviteli dokumentum, amely összevontan tartalmazza a vállalkozás hozamait és ráfordításait, levezeti az eredményt és a fordulónapok közötti időszak vagyonszállításait dinamikus megközelítésben, az eredmény keletkezésére, módosítására ható tényezők szembeállításával, kategóriákra bontásával mutatja be. Az eredménykimutatás - a mérleghez kötődően - legalább két oszlopos: a tárgyév és az előző év adatait tartalmazza, ellenőrzés- önellenőrzés esetén továbbá kiegészül egy - a lezárt év(ek) adózott eredményét módosító adatokat tartalmazó - harmadik rovattal, amely az eredményt módosító jelentős összegű hibák eredményre gyakorolt hatását elkülönítetten mutatja be.
151. **üzemi (üzleti) eredmény:** a vállalkozások alapvető, jellemző tevékenységével összefüggő hozamok és a hozamokkal összefüggésben megjelenő ráfordítások különbségeként jelenik meg. Azt tartalmazza, amely közvetlenül kötődik a tevékenységhez. A vállalkozási gyakorlatban a döntő részét képezi az adózás előtti eredménynek.
152. **pénzügyi műveletek eredménye:** kategória a gazdálkodó által az üzleti évre vonatkozóan lebonyolított pénzügyi tranzakciók bevételei és ráfordításai alapján létrehozott eredmény önálló bemutatását teszi lehetővé az eredménykimutatásokon belül.

153. **adózás előtti eredmény:** az üzemi eredmény és a pénzügyi műveletek eredményének összevonásával kerül meghatározásra, tehát az összes bevétel, illetve az összes ráfordítás különbségét jelenti.
154. **összköltség eljárással készített eredménykimutatás:** tételeinek levezetésekor az adott időszak hozamaiból (bevételek és aktivált saját teljesítmény értéke) kerülnek levonásra az adott időszak költségei és ráfordításai. Az összes termelési költséget költségnemenkénti bontásban szerepelteti, költségszámbavétele nem az értékesítéshez, hanem az üzleti évhez kötött.
155. **forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatás:** a költségek számbavételét nem a felmerülés időszakához, hanem a tárgyidőszaki értékesítéshez köti, az eredménykimutatásban szereplő költségeket a tevékenységek által létrehozott termékek, szolgáltatások értékesítésének árbevételéhez rendeli. Ezt a fajta eljárást követve az adott időszak értékesítésének hozamaiból vonjuk le az értékesítést terhelő költségeket. A levezetés az értékesítés költségeit közvetlen és közvetett költségek bontásban szerepelteti. A közvetett költségeket főbb funkciók szerint bontva mutatja be, a költségek költségnemenkénti bontását nem tartalmazza. Az eljárás megfelelő alapot szolgáltat a vállalkozás jövedelmezőségének elemzéséhez, a vezetői számvitel gyakorlati alkalmazásához, döntések előkészítéséhez. Az értékesítés nettó árbevételének és közvetlen költségeinek egyenlegeként az "értékesítés bruttó eredményét" is - mint, alapvetően fedezeti jellegű mutató kategóriát - tartalmazzák.
156. **értékesítés nettó árbevételeként** kell kimutatni a szerződés szerinti teljesítés időszakában az üzleti évben értékesített vásárolt és saját termelésű készletek, valamint a teljesített szolgáltatások árkiegészítéssel és felárral növelt, engedményekkel csökkentett - általános forgalmi adót nem tartalmazó - ellenértékét.
157. **aktivált saját teljesítmények értékeként** a saját előállítású eszközöknek az üzleti évben aktivált (az eszközök között állományba vett) értékét és a saját termelésű készletek állományváltozása együttes (összevont) összegét kell kimutatni.
158. **saját előállítású eszközök aktivált értékeként** kell kimutatni a saját vállalkozásban végzett és az eszközök között állományba vett saját teljesítmények (tárgyi eszközök, immateriális javak értékét növelő munkák), továbbá a tenyészállattá átminősített növendékállatok, valamint az egyéb ráfordítások között elszámolandó saját előállítású eszközök és saját teljesítmények közvetlen önköltségen számított értékét.
159. **saját termelésű készletek állományváltozása:** a saját termelésű készletek üzleti év végi záróállományának és az üzleti év eleji nyitóállományának különbözete, amely természetesen pozitív és negatív is lehet, ezért az eredményre gyakorolt hatás itt mindkét előjelet viselheti.
160. **egyéb bevételek** az olyan, az értékesítés nettó árbevételének részét nem képező bevételek, amelyek a rendszeres tevékenység (üzletmenet) során keletkeznek, és nem minősülnek a pénzügyi műveletek bevételeinek sem.

161. **pénzügyi műveletek bevételei közé tartoznak**
- a kapott (járó) osztalék és részesedés,
  - a részesedésekből származó bevételek, árfolyamnyereségek,
  - a befektetett pénzügyi eszközökből (értékpapírokból, kölcsönökből) származó bevételek, árfolyamnyereségek,
  - az egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek,
  - a pénzügyi műveletek egyéb bevételei.
162. **anyagjellegű ráfordítások:** az anyagjellegű ráfordítások között kell szerepeltetni a vásárolt és felhasznált anyagok értékét, az igénybe vett (vásárolt) szolgáltatások értékét, az egyéb szolgáltatások értékét, az eladott áruk beszerzési értékét és az eladott (közvetített) szolgáltatások értékét.
163. **anyagköltséggként** az üzleti évben felhasznált vásárolt anyagok bekerülési értékét kell kimutatni (vásárolt anyagok, alkatrészek, gyártóeszközök, munka- és védőruhák, stb.) A termelés, a tevékenység, a szolgáltatás során keletkezett hulladékok, haszonanyagok értékével, az anyagok bekerülési értékében figyelembe vett vámteher, jövedéki adó visszatérített összegével az anyagköltséget csökkenteni kell.
164. **igénybe vett szolgáltatások értékeként** az üzleti évben igénybe vett anyagjellegű és nem anyagjellegű szolgáltatások bekerülési értékét a számlázott, fizetett, szerződésben meghatározott összegben kell elszámolni.
165. **egyéb szolgáltatások értékeként** az üzleti évben felmerült, az eszközök bekerülési értékében el nem számolt illetéket, jogszabályon alapuló hatósági igazgatási, szolgáltatási díjat, egyéb hatósági igazgatási, szolgáltatási eljárási díjat, bankköltséget (a kamat kivételével), biztosítási díjat, stb. kell kimutatni.
166. **eladott áruk beszerzési értéke** az üzleti évben - általában - változatlan formában eladott anyagok, áruk bekerülési értékét foglalja magában. Az eladott áruk beszerzési értékét növelő tételként kell kimutatni az értékesített betétdíjas göngyölegek bekerülési értékét is.
167. **eladott (közvetített) szolgáltatások értékeként** a vásárolt és változatlan formában értékesített szolgáltatások bekerülési értékét kell elszámolni az értékesítéskor.
168. **személyi jellegű ráfordítások:** az alkalmazottaknak munkabéreként, a szövetkezet tagjainak munkadíjként elszámolt összeg, a természetes személy tulajdonos személyes közreműködése ellenértékeként kivett összeg, továbbá a személyi jellegű egyéb kifizetések, valamint a bérjárulékok.
169. **béreköltség** minden olyan - az üzleti évhez kapcsolódó - kifizetés, amely a munkavállalókat, az alkalmazottakat, a tagokat megillető, az érvényes rendelkezések szerint bérként vagy munkadíjként elszámolandó járandóság, ideértve a természetes személy tulajdonos személyes közreműködése ellenértékeként kivett összeget is, az alkalmazásban állók és a munkavégzésre irányuló további jogviszonyban állók részére az üzleti évre bérként számfejtett, elszámolt összeg (ideértve az üzleti év után elszámolt, jóváhagyott prémiumokat, jutalmakat), amely elemeiben megfelel a statisztikai elszámolások szerinti keresetnek.

170. **személyi jellegű egyéb kifizetések** közé tartoznak a természetes személyek részére nem bérként és nem vállalkozási díjként kifizetett, elszámolt összegek, beleértve ezen összegek le nem vonható általános forgalmi adóját, továbbá az ezen összegek után a vállalkozó által fizetendő (fizetett) személyi jövedelemadó összegét is. Ide tartozik például a betegszabadságra járó bér, végkielégítés, jubileumi jutalom, megbízási díjak.
171. **bérráfordítók** a szociális hozzájárulási adó, az egészségügyi hozzájárulás, a szakképzési hozzájárulás, továbbá minden olyan adók módjára fizetendő összeg, amelyet a személyi jellegű ráfordítások vagy a foglalkoztatottak száma alapján állapítanak meg, függetlenül azok elnevezésétől.
172. **értécsökkenési leírás:** az immateriális javak, a tárgyi eszközök tervezett értécsökkenése összegének, valamint a 100 ezer forint egyedi beszerzési, előállítási érték alatti vagyoni értékű jogok, szellemi termékek, tárgyi eszközök bekerülési értékének költségkénti elszámolása (amennyiben a vállalkozó úgy dönt, hogy él az ezen eszközök értécsökkenési leírásaként való egyösszegű elszámolásával használatbavételkor.)
173. **egyéb ráfordítások** az olyan, az értékesítés nettó árbevételéhez közvetlenül vagy közvetetten nem kapcsolódó kifizetések és más veszteség jellegű tételek, amelyek a rendszeres tevékenység (üzletmenet) során merülnek fel, és nem minősülnek pénzügyi műveletek ráfordításainak. Az egyéb ráfordítások között kell elszámolni, illetve kimutatni például: – káreseményekkel kapcsolatos kifizetéseket, elszámolt, fizetendő összegeket, – a fizetett bírságok, kötbérek, fekbérek, késedelmi kamatok, kártérítések összegét, – az üzleti évben képzett céltartalék összegét, – a behajthatatlan követelésnek az üzleti évben leírt összegét, – az immateriális jószág, a tárgyi eszköz közvetlen értékesítésekor azok könyv szerinti értékét, – a hiányzó, illetve a tárgyévben megsemmisült, az állományból kivettelt vásárolt és saját termelésű készlet könyv szerinti értékét, – az értékvesztés összegét, ideértve az immateriális javak, a tárgyi eszközök elszámolt terven felüli értécsökkenésének összegét, a követelések, a készletek elszámolt értékvesztésének összegét.
174. **pénzügyi műveletek ráfordításai:**
- Részesedésekből származó ráfordítások, árfolyamveszteségek
  - Befektetett pénzügyi eszközökből (értékpapírokból, kölcsönökből) származó ráfordítások, árfolyamveszteségek
  - Fizetendő (fizetett) kamatok és kamatjellegű ráfordítások
  - Részesedések, értékpapírok, bankbetétek értékvesztése
  - Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai
175. **értékesítés közvetlen költségei:** között kell kimutatni az értékesített saját termelésű készletek és teljesített szolgáltatások közvetlen önköltségét, az eladott áruk beszerzési értékét, az eladott (közvetített) szolgáltatások értékét.
176. **értékesítés közvetett költségei:** között az értékesítés és forgalmazás költségét, az igazgatási költségeket és az egyéb általános költségeket kell szerepeltetni.
177. **értékesítés bruttó eredménye:** az értékesítés nettó árbevételének és az értékesítés közvetlen költségeink különbségként értelmezett kategória.

178. **értékesítési, forgalmazási költségek:** között az értékesítéssel kapcsolatos külön költségeket (csomagolási, szállítási költségek, bizományi díjak), a késztermékek, az értékesítésre váró áruk raktározási költségeit, az értékesítő részlegek és irodák költségeit, a reklám, a propaganda és a piackutatás költségeit kell kimutatni, függetlenül attól, hogy az az értékesítéshez közvetlenül hozzárendelhető-e vagy sem. Az értékesítéshez közvetlenül hozzákapcsolható költségeket, továbbá a kereskedelmi tevékenység közvetlenül elszámolható költségeit indokolt elkülönítetten kimutatni.
179. **igazgatási költségek:** között kell kimutatni az igazgatás személyi és anyagjellegű, valamint egyéb költségeit (központi, gyáregységi, üzemi, stb.).
180. **egyéb általános költségek:** között kell kimutatni a működés egyéb közvetett költségeit (garanciális javítási költségek, jóléti költségek, stb.).
181. **hasznos élettartam:** az az időszak, amely alatt az amortizálható eszközt a gazdálkodó a várható fizikai elhasználódás (műszakok száma, tevékenységre jellemző körülmények, az eszköz fizikai jellemzői), erkölcsi avulás (technológiai változások, termékek iránti kereslet), az eszköz használatával kapcsolatos jogi és egyéb korlátozó tényezők figyelembevételével várhatóan használni fogja, vagy az a megtermelhető darabszám, elvégezhető teljesítmény vagy egyéb egységszám figyelembevételével meghatározott időszak, amely időszak alatt a vállalkozó az előbbieket várhatóan elő tudja állítani az amortizálható eszköz felhasználásával.
182. **időarányos leírás:** a bruttó érték alapján történő leírás egyik esete az időarányos leírás módszerének alkalmazása. Az időarányos leírás azt jelenti, hogy az értékcsökkenési kulcs meghatározása a hasznos élettartam függvényében történik (lineáris, degresszív időarányos leírás, progresszív leírás).
183. **teljesítményarányos leírásnál** a hasznos élettartam a megtervezett teljesítménynek felel meg, ennek következtében az időszakonként elszámolható amortizáció mindig a tényleges teljesítmények függvénye
184. **mérlegelt (csúsztatott) átlagár:** Minden beszerzés után, illetve bizonyos időszakonként kiszámításra kerül az átlagár a készlet aktuális értéke és mennyisége alapján, és a készletcsökkenés ez alapján számszerűsítendő.
185. **FIFO módszer:** A legrégebbi beszerzési árak, azaz a First In First Out (FIFO) = elsőnek be – elsőnek ki elv alkalmazását jelenti. A legrégebben beszerzett készlet egységárával számol, ha ennek mennyisége nem elegendő a teljes készletcsökkenés elszámolására, akkor a következő beszerzés egységárát alkalmazza a további készletcsökkenések mennyiségeinél. A zárókészlet a legutolsó beszerzési árakon szerepel.
186. **elszámoló ár alkalmazása:** tartalmilag egy tervezett beszerzési ár, mely a tényleges beszerzési árak alapján kerül kialakításra és a kalkulálása során el kell dönteni, hogy csak a tervezett számla szerinti árat tartalmazza-e, vagy ezen kívül a beszerzéshez egyedileg kapcsolódó mellékköltségek is beépítésre kerülnek a tervezett árban. Ezen kiemelt mellékköltségek a vállalkozó döntése alapján lehetnek pl. a külön felszámított szállítási, rakodási költségek (KFSZR), a vámterhek, a beszerzéshez kapcsolódó adók, a hatósági díjak, a raktárba szállításig felmerült kamatok.

187. **árkülönbsözetként** kell kimutatni az elszámoló ár és a tényleges beszerzési ár különbségét. Amennyiben a tényleges beszerzési ár nagyobb, mint az elszámoló ár, az árkülönbsözet pozitív, összege ez esetben az elszámoló árat növeli, abban az esetben, ha a tényleges beszerzési ár kisebb az elszámoló árnál, az árkülönbsözet negatív, összege az elszámoló árat csökkenti a tényleges beszerzési áron kimutatott készlet meghatározásánál.
188. **betétdíjas ár** A betétdíj a göngyölegeknél használt, nyilvántartási célokat is szolgáló ár, amely nagyságára jellemző, hogy minden esetben meghaladja a göngyöleg tényleges bekerülési értékét.
189. **fogyasztói ár** Kiskereskedelmi tevékenység végzése esetén indokolt alkalmazni. A bekerülési (beszerzési) értéket meghaladó bruttó haszonkulccsal kalkulált (árrés- és áfatartalmú) eladási árat jelent.
190. **határidőn belüli fizetés miatt, adott árengedmény (skontó)** Abban az esetben, ha a vevő vállalkozás a termék-, vagy szolgáltatásértékesítési szerződésben rögzített fizetési határidőnél rövidebb időn belül egyenlíti ki a tartozását, akkor a szerződésben meghatározott mértékű fizetési kedvezményben, engedményben részesülhet, amely (nem számlázott) engedmény összege nem haladhatja meg a pénzügyileg rendezendő ellenérték 3%-át.
191. **mennyiségi kedvezmény (rabatt):** konkrét számlához nem rendelhető olyan kedvezményt jelent, amelyet az eladó bizonyos vásárlási értékhatár elérését követően nyújt a vásárló részére, általában a teljes vásárlási érték százalékában kifejezve.
192. **függő kötelezettség:** Olyan harmadik személlyel szemben vállalt kötelezettség, amely a mérleg fordulónapján már fennáll, de mérlegátellenkénti szerepeltetése jövőbeni eseménytől függ. Pl. kezességvállalás, garanciavállalás
193. **biztos (jövőbeni) kötelezettség:** Olyan visszavonhatatlan kötelezettség, amely a mérleg fordulónapján már fennáll, de a szerződés teljesítése még nem történt meg, ezért mérlegátellenként nem szerepeltethető. Például határidős adásvételi ügyletek, swap ügyletek határidős része miatti kötelezettségek, stb.
194. **függő követelés:** olyan pénzeszközre vagy egyéb eszközre vonatkozó, a mérleg fordulónapján fennálló követelés, amelynek mérlegátellenkénti szerepeltetése jövőbeni eseménytől függ. Idetartoznak különösen a kapott garanciák, kezességek harmadik felek tartozásaiért, valamint a kapott fedezetek, biztosítékok, zálogtárgyak, óvadékok és az opciós ügylet miatti pénzeszköz vagy egyéb eszköz átvételére vonatkozó követelések.
195. **biztos (jövőbeni) követelés:** olyan pénzeszközre vagy egyéb eszközre vonatkozó, a mérleg fordulónapján fennálló követelés, amelynek mérlegátellenkénti szerepeltetése a szerződés teljesítésétől függ. Idetartoznak különösen: a határidős adásvételi ügyletek, a swap ügyletek határidős része miatti pénzeszköz vagy egyéb eszköz átvételére vonatkozó követelések.
196. **alaplábér, törzslábér:** a munkában töltött idő alapján illeti meg a munkavállalót, míg a törzslábér valamilyen teljesítménykövetelmény alapján fizetett lábér.

197. **bérpótlékok:** Eltérő munkakörülmények esetén, (pl. éjszakai munkavégzés, föld alatt végzett munka, különleges beosztás) figyelembe veendő olyan bérösszeg, amelyet az alapbér vagy törzsbér megállapításánál nem vettek figyelembe.
198. **kiegészítő fizetés:** A munkavállaló által le nem dolgozott időre járó bér, amelyet vagy a Munka Törvénykönyve, illetve egyéb jogszabály vagy a kollektív szerződés ír elő (pl. szabadság idejére járó bér, munkaszüneti napokra járó bér).
199. **prémium, jutalom:** Előre meghatározott feladat elvégzése esetén prémiumot írnak ki, illetve az elvégzett munka utólagos értékelése alapján jutalom adható.
200. **munkavállalót terhelő levonások:** eredetük szerint lehetnek:
- jogszabályok miatti levonások,
  - bírósági és egyéb határozatok alapján történő levonások,
  - munkáltatóval szembeni tartozások miatti levonások.
201. **jelentős összegű hiba:** ha a hiba feltárásának évében, a különböző ellenőrzések során, egy adott üzleti évet érintően (évenként külön-külön) feltárt hibák és hibahatások - eredményt, saját tőkét növelő-csökkentő - értékének együttes (előjeltől független) összege meghaladja a számviteli politikában meghatározott értékhatárt. Minden esetben jelentős összegű a hiba, ha a hiba feltárásának évében az ellenőrzések során - ugyanazon évet érintően - megállapított hibák, hibahatások eredményt, saját tőkét növelő-csökkentő értékének együttes (előjeltől független) összege meghaladja az ellenőrzött üzleti év mérlegfőösszegének 2 százalékát, illetve ha a mérlegfőösszeg 2 százaléka nem haladja meg az 1 millió forintot, akkor az 1 millió forintot;
202. **nem jelentős összegű hiba:** ha a hiba feltárásának évében, a különböző ellenőrzések során, egy adott üzleti évet érintően (évenként külön-külön) feltárt hibák és hibahatások - eredményt, saját tőkét növelő-csökkentő - értékének együttes (előjeltől független) összege nem haladja meg a jelentős összegű hiba értékhatárát;

IFRS– alapfogalmak

203. **Újramegállapítás (IFRS):** egy korábban közzétett beszámolóelem utólagos megváltoztatása (retrospektív: múltra nézve is; prospektív: csak a jövőre nézve).
204. **Kiegészítő megjegyzések (IFRS):** az általános célú pénzügyi kimutatások egyik eleme, amely tartalmazza a megfelelési nyilatkozatot, az alkalmazott lényeges számviteli politikákat, a mérleghez, eredménykimutatáshoz és a saját tőke változás kimutatáshoz fűzött megjegyzéseket, valamint egyéb közzétételeket (vállalkozás székhelye, jogi formája, bejegyzés országa, székhelye, működés központja, működés és főbb tevékenységek, a „végső” anyavállalat megnevezése, osztalékpolitika).
205. **Potenciális törzsrészcsevény (IFRS)** olyan pénzügyi instrumentum vagy egyéb szerződés, amely annak tulajdonosát törzsrészcsevényre jogosíthatja fel (olyan hitelviszonyt megtestesítő instrumentumok, amelyek törzsrészcsevényekre válthatók, részvény warrantok és opciók).
206. **EPS (IFRS)=**
$$\frac{\text{Nettó eredmény} - \text{elsőbbségi részvényeseknek járó osztalék}}{\text{forgalomban lévő törzsrészcsevények súlyozott átlaga}}$$

207. **Az egy részvényre jutó eredmény hígított értéke (IFRS):**

- Célja, hogy bemutassa a részvényesek számára azt a legrosszabb esetet, amely bekövetkezhet a törzsrészvényesek számára, ha a potenciális törzsrészvények kibocsátásra kerülnek
- A hígítás azt jelenti, hogy a nettó eredmény összege és a részvények száma korrigálásra kerül olyan tényezőkkel, amelyek tükrözik a potenciálisan kibocsátható törzsrészvények hatását.

208. **Pénzeszköz-egyenértékesek (IFRS):** rövid lejáratú, magas likviditású befektetések, amelyek könnyen ismert összegű készpénzre válthatók át, és amelyeknél elhanyagolható az értékváltozás kockázata.

209. **Bekerülési érték modell – Költség modell (IFRS):** az eszközöket a könyvekben a bekerülési értékükön kell kimutatni csökkentve azt a halmozott értékcsökkenés és halmozott értékvesztés miatti veszteség összegével.

210. **Átértékelési modell (IFRS):** FVTOCI: Fair Value Through the statement of Other Comprehensive Income. Valós értéken történő értékelés az egyéb átfogó eredménnyel szemben elszámolva, a valós érték változását nem az időszaki eredmény részeként mutatjuk ki.

211. **Valós érték modell:** FVTPL Fair Value Through the Statement of Profit or Loss. A valós értéken történő értékelés a nyereséggel vagy veszteséggel szemben kimutatva. Az FVTPL szerint a valós érték változása az időszak nyereségének (nyereségének) része.

212. **Pénztermelő egység (IFRS):** az eszközök azon legkisebb csoportja, amelyhez kapcsolódó pénzbeáramlások nagyrészt függetlenek a más eszközökből vagy eszközcsoportokból származó pénzbeáramlásoknak.

213. **Elidegenítési csoport (IFRS):** az eszközöknek egy olyan csoportja, amelyet értékesítés útján vagy más módon együttesen, egyetlen ügyletben szándékoznak elidegeníteni, ide tartoznak az eszközökhöz közvetlenül kapcsolódó, az ügylet során átadott kötelezettségek is.

214. **Megszűnő tevékenység (IFRS):** egy gazdálkodó részegysége, komponense, ha már értékesítésre került vagy értékesítési célúnak minősítették, és következőknek megfelel:

- a tevékenység a vállalkozás egyik fő tevékenysége legyen, vagy jelentős földrajzi régiót testesítsen meg,
- része a vállalkozás értékesítési tervének
- egy olyan leányvállalat, amelyet kizárólag továbbértékesítési céllal vásároltak meg.

215. **Befektetési célú ingatlan (IFRS):** tartalma alapján földterület és/vagy épület(rész), amelyet bérbeadási és/vagy tőkenövelési céllal tart a tulajdonos vagy pénzügyi lízing esetén a lízingbe vevő és a gazdálkodó egyéb eszközeitől nagymértékben függetlenül, önmagában generálnak pénzáramokat.

216. **Hitelfelvételi költségek (IFRS):** minden olyan költség, amely közvetlenül a hitel felvételével kapcsolatosan merül fel; (bankszámlahitelek kamatai, rövid és hosszú lejáratú hitelek kamatai, hitelfelvelekkel kapcsolatos diszkontok vagy prémiumok, hitelfelvételi megállapodással kapcsolatban felmerült járulékos költségek, pénzügyi lízinggel kapcsolatos finanszírozási költségek).
217. **Minősített eszköz (IFRS):** olyan eszköz, amelynek a használatra vagy értékesítésre kész állapotba hozása szükségszerűen jelentős időt vesz igénybe. Nem rutinszerűen gyártott eszközök.
218. **Nettó realizálható érték (IFRS):** a szokásos üzletmenetben becsült eladási ár, csökkentve az eszköz befejezéséhez és értékesítéséhez még várhatóan felmerülő költségekkel.
219. **Megtérülő érték (IFRS):** valamely eszköz vagy pénztermelő egység értékesítési költséggel csökkentett valós értéke és használati értéke közül a magasabb.
220. **Használati érték – VIU (Value In Use) (IFRS):** Egy eszköz vagy pénztermelő egység folyamatos használatából, és hasznos élettartama végén történő elidegenítésből várhatóan keletkező becsült jövőbeli pénzáramok jelenértéke.
221. **Értékesítési költségekkel csökkentett valós érték (IFRS)** egy eszköznek jól tájékozott üzleti szándékkal rendelkező felek közötti, szokásos piaci feltételek szerint lebonyolított ügylet keretében történő értékesítésből szerezhető összeg, csökkentve az elidegenítés költségeivel.
222. **Pénztermelő egység (CGU – Cash Generating Unit) (IFRS):** az eszköznek az a legkisebb beazonosítható csoportja, amely olyan pénzbeáramlást teremt, amely független más eszközökből származó pénzbeáramlástól.
223. **Kötelelem (IFRS):** jogi kategória – elkötelezettség valaminek a teljesítésére, rendezésére. Attól függően, hogy a másik oldalon álló félnek milyen eszközei vannak a kötelezettség kikényszerítésére lehet jogi kötelelem (szerződés, bírósági ítélet), valamint vélelmezett kötelelem („szabadon,, vállalt, amely várakozást kelt a másik félben a mérleg fordulónap előtt).

Költség – alapfogalmak

(források:

- **Musinszki – Pálné: Költségrendszerek kialakítása és fejlesztése, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2011**
- https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0049_07_koltsegrendszerek_kialakitasa_es_fejlesztese/709/index.html

224. **Költség:** A tevékenység érdekében felhasznált erőforrások pénzben kifejezett értéke.
225. **Kiadás:** A kiadást üzemgazdasági és pénzügyi fogalomként is értelmezzük. Üzemgazdasági értelemben a kiadás természetes mozgást, eszközcsökkenést – például anyagkiadást, azaz anyagkészlet csökkenést – jelent. Pénzügyi értelemben a kiadás tényleges pénzeszközcsökkenés, pénzkiadás.

226. **Schmalenbach féle költségfogalom:** Schmalenbach elgondolása szerint a költség a teljesítmények érdekében felhasznált javak költségszámításban alkalmazandó értéke. A német szakirodalomban elterjedt költségfogalmat három lényegi tényező jellemzi: mennyiség erőforrás-felhasználás, az erőforrás-felhasználás az adott időszak teljesítmény előállítása érdekében történik, az erőforrás-felhasználás értékelése.
227. **Költségfogalom az angolszász értelmezése:** Az angolszász szakirodalomban a költségfogalom tartalma sokkal kevésbé egységes és világos, mint a németben. A definíciók egy része a költséget valamely meghatározott cél érdekében felhasznált, feláldozott erőforrások értékeként határozza meg. A meghatározások másik csoportja szerint a költség azon erőforrások értéke, amelyeket más erőforrások megszerzésére fordítanak.
228. **Költségek megjelenési forma szerinti csoportosítása:** A költségeket megjelenési formájuk alapján költségnemekbe soroljuk, azaz választ kapunk arra a kérdésre, hogy a költség milyen fajta élő- és holtmunka felhasználása miatt keletkezett.
229. **Költséghely:** a költségfelmerülés „helye”.
230. **Költségviselő:** Költségviselő: Az a termék, szolgáltatás, amelyre a költség közvetlenül elszámolható.
231. **Költségek összetételük szerinti csoportosítása:** Összetételük szerint megkülönböztetünk egyszerű és összetett költségeket. Az egyszerű költségek egyfajta költséget tartalmaznak. Tulajdonképpen minden költségnem egyszerű költség, azaz további részekre, összetevőkre már nem bontható. Az összetett költségek többfajta, egymástól elkülöníthető költségnemből tevődnek össze.
232. **Költségek volumenhez való kapcsolat szerinti csoportosítása:** A volumenhez való kapcsolat szerint megkülönböztetünk változó és állandó költségeket. Az állandó költségek egy adott időszakra vonatkozóan a tevékenység volumenétől függetlenül változatlanok maradnak. A változó költségek a tevékenység mennyiségi változásának függvényében módosulnak.
233. **Költségek döntés szerinti csoportosítása:** Döntéshozatalnál a költségeket aszerint csoportosíthatjuk, hogy relevánsak-e az adott döntés szempontjából. Releváns (befolyásolható) költségek (relevant costs) azok a jövőbeni költségek, amelyek a döntés következtében megváltoznak, míg az irreleváns (nem befolyásolható) költségek (irrelevant costs) azok, amelyekre a döntés nem lesz hatással.
234. **Szolgáltatórészleg:** A szolgáltatórészlegek szolgáltatásokat nyújtanak a többi részlegnek. Szolgáltatórészleg lehet például a karbantartás, az energiaellátás, a termelés-szervezés, a raktározás, a minőség-ellenőrzés vagy az ügyfélszolgálat.
235. **Termelőrészleg:** A termelőrészlegek elsődleges feladata a termékek előállítása – esetleg értékesítése. Jellemző termelőrészleg a megmunkáló- és összeszerelő-üzem.
236. **Önkényes felosztás:** Önkényes felosztás esetén a vetítési alap a felosztandó költségnek nem szignifikáns magyarázó változója. Ebben az esetben vagy: nem találtunk olyan mutatót, amivel mérhető a részleg teljesítménye, vagy létezik ilyen mutató, azonban a mérés költsége meghaladja a pontosabb felosztásból származó hasznot.

237. **Ok-okozati felosztás:** Ok-okozati felosztásról beszélünk, ha a felosztandó költség és a vetítési alap között ok-okozati összefüggés van. A vetítési alap (költségjellemző, költségokozó (cost driver)) méri a részleg teljesítményét, segítségével felosztható a részleg költségei.
238. **Önköltség:** Az önköltség a kalkulációs egységre (jellemzően termék) jutó költség. Az önköltség egy komplex mutatószám, amely megmutatja, hogy a választott kalkulációs egységre a szervezet mennyi élő- és holtmunka ráfordítást fordított, más oldalról közelítve: a kalkulációs egységre az összköltségből mennyit számolt el.
239. **Önköltségszámítás:** Az önköltségszámítás egy kalkulációs tevékenység, amelynek középpontjában a kalkulációs egység egy egységére jutó költség meghatározása áll.
240. **Közvetlen önköltség:** A közvetlen önköltség a felmerüléskor közvetlenül elszámolt költség termékegységre jutó része.
241. **Szűkített önköltség:** A szűkített önköltség a közvetlen önköltség és az üzemi általános költség egy termékre jutó részének összege.
242. **Teljes önköltség:** A teljes önköltség a közvetlen önköltség, az üzemi általános költség és a központi irányítási költség egy termékre jutó részének összege.
243. **Kalkulációs egység:** Az önköltségszámítás tárgya – azaz a kalkulációs egység – olyan természetes vagy számítási egység, amelyre az önköltséget megállapítjuk. Kalkulációs egység lehet többek között: termék, termékcsoport, technológiai folyamat, munkaművelet, elszámolási időszak, termelési ciklus.
244. **Kalkulációs séma:** Az önköltség meghatározása kalkulációs séma segítségével történik. A kalkulációs séma felépítését a vállalati sajátosságok, a külső és belső információs igények alapján a gazdálkodók maguk határozzák meg.
245. **Önköltségszámítási szabályzat:** Az önköltségszámítás menetét, a kalkulációs séma tartalmát, az önköltségszámítás módszereit a törvényben meghatározott vállalkozásoknak szabályzatba kell foglalniuk. A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény értelmében azon gazdálkodóknak, akik egy üzleti évben:
- egy milliárd forintnál nagyobb – eladott áruk beszerzési értékével, a közvetített szolgáltatások értékével csökkentett – árbevételnek érnek el, vagy
  - a költségnek szerinti költségük összege meghaladja az ötszázmillió forintot
  - számviteli politikájuk keretében el kell készíteniük az önköltségszámítás rendjére vonatkozó belső szabályzatukat.
246. **Osztókalkuláció:** Az osztókalkuláció során a befejezett termelés összes költségét elosztva az elkészült termékek mennyiségével kapjuk meg az önköltséget.
247. **Egyenértékszámú osztókalkuláció:** Az egyenértékszámú osztókalkuláció ott alkalmazható, ahol rokon termékeket azonos technológiával állítanak elő, a termékek csupán például méretükben és/vagy megmunkálási idejükben térnek el egymástól. Menete:
- a vezértermék kijelölése,
  - az egyes termékek egyenértékszámainak meghatározása,
  - a termelés kifejezése vezértermékben,
  - a vezértermék önköltségének meghatározása,
  - az egyes termékek önköltségének meghatározása.

248. **Pótlékoló kalkuláció.** A pótlékoló kalkuláció olyan eljárás, amely segítségével a költséghelyeken összegyűjtött költségeket valamilyen paraméter (vetítési alap, költségjellemző (cost driver)) segítségével hozzárendeljük más költséghelyekhez, költségviselőkhöz.
249. **Normatív kalkuláció:** A normatív kalkuláció lényege, hogy a költségek tervezése, utalványozása, elszámolása, analitikus nyilvántartása normák, normatívák felhasználásával történik. A normatív kalkuláció előfeltételei:
- a vállalat rendelkezzen műszakilag megalapozott vagy tapasztalati normákkal,
  - a vállalat rendelkezésére álljon olyan normanyilvántartás, amelyből bármikor megállapítható a normaváltozás és az érvényben lévő norma,
  - a költségek utalványozása a megállapított normák alapján történjen,
  - a normától eltérő költség utalványozásának és bizonylatolásának rendjét a vállalkozás úgy szabályozza le, hogy a normaeltérések felmerülésének oka, helye és az azokért felelős személyek megállapíthatóak legyenek.

Kulcsmutatók – alapfogalmak

(források:

- **Musinszki Zoltán: Mit mutat a mérleg? A hányadoselemzés alapjai és buktatói. Controller Info, I. évfolyam, 2013/12., 20-26. o., II. évfolyam, 2014/1. 42-53. o., ISSN 2063 9309**
- <http://gtk.uni-miskolc.hu/files/6970/Mit+mutat+a+m%C3%A9rleg+-+P%C3%A9nz%C3%BCgyi+kimutat%C3%A1sok+elemz%C3%A9se.pdf>
- <http://gtk.uni-miskolc.hu/files/6971/Mit+mutat+a+m%C3%A9rleg+-+P%C3%A9nz%C3%BCgyi+kimutat%C3%A1sok+elemz%C3%A9se.pdf>

250. **Eszközszerkezeti mutatók** Az eszközök összetételét adott üzleti évben megoszlásai viszonyszámokkal vizsgálhatjuk. A megoszlási viszonyszám a sokaság egyes részeinek a sokaság egészéhez viszonyított arányát fejezi ki, a részadatot viszonyítjuk az összesen adathoz. A mérleg hierarchikus tagolása (sor – csoport – főcsoport – mérlegfőösszeg) az alábbi mutatószámképzési lehetőségeket kínálja:

- mérlegfőcsoport / mérlegfőösszeg,
- mérlegcsoport / mérlegfőösszeg,
- mérlegsor / mérlegfőösszeg,
- mérlegcsoport,
- mérlegsor / mérlegfőcsoport,
- mérlegsor / mérlegcsoport.

Az eszközök optimális struktúrájaként általánosan elfogadható értékek nincsenek. Az eszközök összetételéből következtetni lehet a vállalkozás stabilitására, rugalmasságára vagy akár konkrét tevékenységére is.

251. **tőkeerősség:** Saját tőke / Mérlegfőösszeg. A forrásoldal szerkezetére vonatkozóan találkozhatunk ajánlásokkal (például 30-35% alatt kritikus a tőkeerősség, a kötelezettségek magas aránya növeli a csőd veszélyét), de ezek csak általában igaz kijelentések.

252. **fedezettségi mutatók:** saját tőke / befektetett eszközök. Előfordulhatnak olyan időszakok a vállalkozások életében, amikor jelentős beruházások megvalósítására kerül sor idegen forrásból. Ekkor ajánlott a mutató számlálójának bővítése. Amennyiben a számlálóban a tartós forrásokat vesszük figyelembe – függetlenül attól, hogy az lejáratos vagy lejárat nélküli – akkor a mutató a következő formában írható fel: (saját tőke + hátrasorolt kötelezettségek + hosszú lejáratú kötelezettségek) / befektetett eszközök. Abban az esetben, ha a beruházás finanszírozásában jelentős szerepet játszik a fejlesztései támogatás, indokolt a mutató számlálóját a passzív időbeli elhatárolások között kimutatott halasztott bevételekkel is kibővíteni.

253. **likviditási mutatók:** A mérlegből számított likviditási mutatók statikusak, adott időpontra vonatkoznak. A mérlegből – tekintettel arra, hogy a forgóeszközök egyes elemeinek pénzzé tehetősége eltérő – többféle mutató számítható. A leggyakrabban használt likviditási mutató a forgóeszközök és a rövid lejáratú kötelezettségek hányadosa (likviditási mutató I.).

A forgóeszközök elemeit érdemes tovább vizsgálni. A számláló tartalmi szűkítésével újabb mutatók képezhetők:

- (forgóeszközök – készletek) / rövid lejáratú kötelezettségek (likviditási mutató II.),
- (forgóeszközök – készletek – követelések) / rövid lejáratú kötelezettségek vagy (értékpapírok + pénzeszközök) / rövid lejáratú kötelezettségek (likviditási mutató III.),
- pénzeszközök / rövid lejáratú kötelezettségek (pénzhányad).

254. **készletek forgási sebessége:** A készletek forgási sebessége meghatározható a készletek átlagos értéke és az egy napi értékesítés nettó árbevételének hányadosaként.

255. **vevők átfutási ideje:** A vevők átfutási ideje ((átlagos vevőállomány – ÁFA) / egy napi értékesítés nettó árbevétele) megadja, hogy mennyi idő telik el (napokban kifejezve) az értékesítéstől a vevőkövetelés pénzügyi realizálásáig, vagy pontosabban megfogalmazva a vevők hány napi értékesítés árbevételét kötik le.

256. **szállítók átfutási ideje:** A szállítók átfutási ideje ((átlagos szállítóállomány – ÁFA) / egy napi anyagjellegű ráfordítás) azt mutatja, hogy a vállalkozás átlagosan hány nap múlva teljesíti szállítóival szembeni kötelezettségeit.

257. **bevétel arányos jövedelmezőségi mutatók**

Eredménykategória	Vetítési alap
Értékesítés bruttó eredménye (Fedezeti összeg)	Értékesítés nettó árbevétele
Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye	Értékesítés nettó árbevétele + egyéb bevételek
Adózás előtti eredmény	Bevételek (értékesítés nettó árbevétele + egyéb bevételek + pénzügyi bevételek)
Adózott eredmény	Bevételek

258. **fedezeti hányad:** A fedezeti hányad a fedezeti összeg és az árbevétel hányadosa.
259. **tőkearányos jövedelmezőség:** A tőkearányos jövedelmezőségi mutatók meghatározásakor az eredményt viszonyítjuk a tőkéhez, jellemzően a saját tőkéhez vagy a jegyzett tőkéhez. A nemzetközi gyakorlatban elterjedt tőkearányos jövedelmezőség mutató a Return on Equity, vagy betűszóval a ROE.
260. **eszközarányos jövedelmezőség:** Az eszközarányos jövedelmezőségi mutatók esetében valamilyen eredménykategóriát viszonyítunk az eszközök meghatározott csoportjához, vagy a mérlegfőösszeghez. A nemzetközi gyakorlatban elterjedt ROA (Return on Assets) mutató egyik lehetséges meghatározása a következő: adózott eredmény / mérlegfőösszeg.
261. **ROI:** Az egyik legelterjedtebb jövedelmezőségi mutatószám – a DuPont Company máig ható újítása – a befektetett tőke hozamának mércéje, a ROI (Return on Investment). A mutatószám a nettó eredmény és a nettó eszközérték hányadosaként határozható meg.
262. **DuPont mutatószámrendszer:** A legelterjedtebb mutatószámrendszerek egyike a Du Pont mutatószámrendszer. A Du Pont mutatószámrendszer alap gondolata, hogy a középpontban nem a nyereség – mint abszolút mutató – hanem az összes befektetett tőke megtérülése (Return on Investment) – mint relatív érték – áll. A ROI a rendszer csúcsmutatója, a nettó eredmény és a nettó eszközérték hányadosaként határozható meg. A mutató felbontható két mutató, az árbevétel arányos eredmény és az eszközök árbevételhez mért forgási sebessége szorzatára.
263. **bruttó termelési érték:** A bruttó termelési érték az adott időszak hozamértéke. Számszerűsítésére több eljárás is ismert. Amennyiben egyedüli információforrásnak az éves beszámolót tekintjük, akkor a bruttó termelési érték meghatározása az alábbi módon történik:
1.   Értékesítés nettó árbevétele
  2.   –   Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke
  3.   –   Eladott áruk beszerzési értéke
  4.   ±   Aktivált saját teljesítmények értéke
  - +   Saját előállítású eszközök aktivált értéke
  - ±   Saját termelésű készletek állományváltozása
  5.   Bruttó termelési érték (1-2-3±4)
264. **nettó termelési érték:** A bruttó termelési értékből kiindulva meghatározható az anyagmentes és a nettó termelési érték is.
5.   Bruttó termelési érték (1-2-3±4)
  6.   –   Anyagköltség, igénybe vett szolgáltatások, egyéb szolgáltatások
  7.   Anyagmentes termelési érték (5-6)
  8.   –   Értékcsökkenési leírás
  9.   Nettó termelési érték (7-8)
265. **költséghányad, anyaghányad, bérhányad:** Költséghányad: költség / bruttó termelési érték, ezen belül meghatározhatjuk például az anyaghányadot (anyagköltség / bruttó termelési érték) vagy a bérhányadot (bérköltség / bruttó termelési érték).

Adótan – alapfogalmak

266. **Adó** – közvetlen ellenszolgáltatás nélküli, visszatérő fizetési kötelezettség, amelynek mértékét és módját az állam egyoldalúan határozza meg és törvény által biztosítja jogi feltételeit. Az adó olyan szolgáltatás, amelyet a közhatalom a társadalmi közös szükségletek kielégítését szolgáló kiadások teljesítéséhez, a maga által megállapított mérték szerint, az adókötelezett természetes személyektől, a jogi személyektől, a jogi személyiséggel nem rendelkező társaságoktól, szervezetektől megkövetel.
267. **Adó- és adóelőleg fizetés** – az adókat a törvényben előírt időpontokban kell megfizetni. A folyamatos állami bevétel biztosítása érdekében ír elő a törvény adóelőleg fizetési kötelezettséget. Az adóbevallás az adó megfizetését nem pótolja, de az adó megfizetése sem helyettesíti az adó bevallását.
268. **Adóalany** – az a személy (természetes vagy jogi), akit adókötelezettség terhel.
269. **Adóalap** – az adó tárgyának egységnyi mennyisége, amely alapján az adót meghatározzák. Pénzben vagy egyéb természetes mértékegységben meghatározott összeg, amelyre kiszámítják a fizetendő adót.
270. **Adóátalány** – ha az adózás megkönnyítése érdekében, az általános szabálytól eltérő módon számított adóalapot adóztatunk, az általánostól eltérő adómértékkel.
271. **Adóáthárítás** – a közvetett adók esetében az adóval megnövelve a termék árát, az adó vagy annak egy része áthárítható a végső fogyasztóra.
272. **Adóbehajtás** – ha az adókötelezettség esedékessé vált és az adózó az adót még nem fizette meg.
273. **Adóbevallás** – olyan kimutatás, amelyből pontosan megállapítható az adókötelezettség.
274. **Adócsalás** – az adókötelezettség nem teljesítését, a meg nem engedett adóelhárítást jelenti.
275. **Adóelhárítás** – az adó eltitkolása, illetve meg nem fizetése.
276. **Adóellenőrzés** – a szükséges iratok, nyilvántartások, számítások, tények és körülmények vizsgálata arra vonatkozóan, hogy az adózók eleget tettek-e, illetve helyesen tettek-e eleget az adózással kapcsolatos, jogszabályban meghatározott kötelezettségeiknek.
277. **Adóév** – naptári év, amelyre az adókötelezettség vonatkozik. A társasági adó az osztalékadó, a vállalkozók kommunális adója, helyi iparüzési adó, turisztikai hozzájárulás tekintetében a Számviteli törvény hatálya alá tartozóknál az üzleti év.
278. **Adóforrás** – az a jövedelem, amelyből az adófizetési kötelezettség teljesíthető.

279. **Adóhatóság** – az államot képviselő szervezet, amely a jogszabály rendelkezése alapján saját hatáskörben jár el, saját nevében tevékenykedik, ellenőriz, megállapítja az adókötelezettséget, beszedi az adókat, lebonyolítja a visszatérítéseket és támogatásokat, nyilvántartja az adózókat. Az adóhatóság minden ügyben a törvényeknek megfelelően köteles eljárni és intézkedni. Az adózási fegyelem közérdekűségéből következően az adóhivatal szankciót alkalmazhat a mulasztókkal és a nem fizetőkkel szemben. Ezek lehetnek pótlékok, bírságok és más intézkedések (pl.: foglalás, üzletbezárás). Méltányosságot is gyakorolhat az adóhivatal, lehetőség van a fizetés halasztására, részletfizetésre, – kivételes esetekben - az adó mérséklésére is.
- Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (állami adóhatóság)
  - Önkormányzat jegyzője (önkormányzati adóhatóság)
  - Vám- és Pénzügyőrség
280. **Adójog** – szabályozza az adóügyi viszonyokat, az adóra vonatkozó anyagi és eljárási szabályok összességét foglalja magában.
281. **Adókedvezmény** – amikor az adóalany a számított adó meghatározott hányadát kell csak megfizetnie. Az adó összegének csökkentése fizetési halasztás, adóalap- vagy adócsökkentés útján.
282. **Adókötelezettség** – az adózó a törvényeknek megfelelően gyakorolja jogait és teljesíti kötelezettségeit. Az adózó az adó és a költségvetési támogatás megállapítása, megfizetése érdekében köteles a törvényben előírt:
- bejelentésre, nyilatkozattételre,
  - adómegállapításra
  - bevallásra,
  - adófizetésre és adóelőleg fizetésre,
  - bizonylat kiállítására és megőrzésére,
  - nyilvántartás vezetésére (könyvvezetésre),
  - adatszolgáltatásra,
  - adólevonásra,
  - pénzforgalmi számla-nyitásra.
283. **Adókulcs** – ha az adó mértéke az adóalap meghatározott százaléka (pl.: az Áfa-törvény százalékosan megadott adómértéket tartalmaz).
284. **Adólevonási jog** – az adóalany az általa fizetendő adóból levonhatja az előzetesen felszámított adót, amit a másik adóalany rá áthárított, termékimport után kivetett és megfizetett adó összegét, saját vállalkozásban megvalósított beruházás után a megfizetett adó összegét, azt az összeget melyet mint szolgáltatást saját nevében megrendelő fizetett meg.
285. **Adómentesség** – az adókötelezettség alól jogszabály által megengedett kivétel. Az adómentesnek minősülő tételeket már az adó alapjának meghatározása során sem kell figyelembe venni.
286. **Adómérték** – az adóalap egységére jutó, adókulcs alapján (általában az adóalap %-ában), vagy tételesen kiszámított adó.

287. **Adónem** – az adó valamely fajtája (pl.: személyi jövedelemadó, általános forgalmi adó, társasági adó, stb.).
288. **Adórendszer** – többféle adónak céltudatos, egymás mellett való alkalmazása azért, hogy azok egymást kiegészítsék. Az adórendszer az adott országban kötelező adók olyan együttese, amely belsőleg is egységet alkot jogi és gazdasági tekintetben egyaránt. Az adórendszer az adók fajtáinak, az adózás alapelveinek, az adómegállapítás, az adókimutatás, az adófizetés stb. gyakorlati eljárásainak az összességét jelenti.
289. **Adótárgy** – az a tevékenység, vagyon, jog jövedelem, szolgáltatás, vagy tevékenység, amely után az adót meg kell fizetni.
290. **Adótartozás** – az esedékességkor meg nem fizetett adó és a jogosulatlanul igénybe vett költségvetési támogatás.
291. **Adóterhet nem viselő járandóság** – ezen jövedelmek után nem kell az adót megfizetni, de ha más összevonandó adóköteles jövedelme is van a magánszemélynek, a többi jövedelmeivel együtt az adófizetési kötelezettség megállapításánál figyelembe kell venni.
292. **Adótétel** – ha az adómérték fix összeg (pl.: a jövedéki adótörvény az ásványolaj-ipari termékek esetében adótételt alkalmaz).
293. **Adózófizető** – akinek adókötelezettségét törvény írja elő. Az a természetes vagy jogi személy, aki az adót ténylegesen megfizeti.
294. **Adóztató** – állam, illetve önkormányzat, amely adót szedni jogosult.
295. **Alanyi adókedvezmény/adómentesség** – valamely helyzetű természetes, vagy jogi személyt illet meg, tehát az adóalanyra vonatkozik.
296. **Anyagi szabályok** – egyes adónemekben adókötelezettséget megállapító jogszabályokat értjük (Szja, Áfa, Társasági adó, stb.) amelyek szabályozzák az adó alanyát, alapját, mértékét, az adómentességeket, illetve a kedvezményeket.
297. **Általános forgalmi adó (ÁFA)** – olyan többfázisú, nettó forgalmi adó, melyet a termelés és forgalmazás minden szakaszában kötelező fizetni a hozzáadott érték után, de az adó terhét a termék vagy szolgáltatás végső felhasználója viseli.
298. **Átlagadókulcs** – az adó mértékének és az adóalapnak a hányadosa.
299. **Biztosítási adó** – bizonyos vagyonbiztosításokból származó díjbevételt terhelő adó. Az értékesítő biztosítók fizetik.
300. **Cégautóadó** – azon gépjárművek után fizetendő tételes adó, melyek után a vállalkozás költséget számol el.
301. **Degresszív adó** – az átlagadókulcs az adóalap növekedésével csökkenő tendenciát mutat. Megvalósulhat ez például úgy, hogy adóalaptól függetlenül minden adóalanyt ugyanazt az összeget kell befizetnie.

302. **Direkt, vagy közvetlen adók** – természetes személyekre, vagy gazdálkodókra kivetett, azok egyéni körülményeitől függően változó közterhek. A közvetlen adók valamely gazdasági tevékenység pénzügyi eredményéhez, azaz jövedelem vagy vagyon nagyságához kapcsolódnak (pl.: személyi, vállalati jövedelemadó, vagyonadó).
303. **Egészségbiztosítási járulék** – a munkavállalók és a vállalkozók személyi jövedelem-kivételét terhelő, a jövedelmet csökkentő járulék. A pénzbeni és a természetbeni egészségügyi juttatások alapja.
304. **Egyfázisú forgalmi adó** – a forgalmi láncnak csak egyetlen pontján, rendszerint a végén kell megfizetni, az adó alá vont termékekre. Az adófizetési kötelezettség az árbevétel realizáló felet terheli, amelyet a terméket megvásárló végső fogyasztóra hárít.
305. **Egyszerűsített vállalkozói adó (EVA)** – egyéni vállalkozások és Rt-n kívüli gazdasági társaságok által meghatározott bruttó bevételig választható adónem. Kiváltja a személyi jövedelemadót és a társasági adót. A vállalkozások bruttó árbevételét adóztatja.
306. **Eljárási szabályok** – adókötelezettség teljesítéséhez szükséges szabályok összességét fogják össze az adókötelezettség keletkezésétől, annak megszűnéséig.
307. **Energiaadó** – Villamos áram, földgáz és szén termelését és importálását terhelő tételes forgalmi adó.
308. **Energiaellátók jövedelemadója** – energiát szolgáltató vállalkozások korrigált társasági adóalapját terhelő különadó.
309. **Építményadó** – az önkormányzat belterületén lévő építményeket terhelő kivetéssel meghatározott helyi adó.
310. **Fiskális politika, vagy költségvetési politika** – az állami kiadások és bevételek (legnagyobb részben adók) alakítása révén történő gazdaság szabályozás, amely közvetlenül az aggregált keresletre hat.
311. **Fizetendő adó** – a számított adó csökkentve az adóvisszatartás formájában igénybe vehető adókedvezményekkel.
312. **Gépjárműadó** – belföldi rendszámú gépjárművek teljesítményét terhelő vagyoni típusú adó. Kivetéssel beszedett adó, az adóhatóság az önkormányzat jegyzője, .
313. **Határadókulcs** – ami az adóalap utolsó pénzegységére jutó terhet mutatja meg.
314. **Idegenforgalmi adó** – szálláshely értékesítést terhelő helyi adó.
315. **Indirekt, vagy közvetett adók** – olyan, árukra vagy szolgáltatásokra kivetett adók, amelyek kivetésekor nem veszik figyelembe az adózó egyéni körülményeit, például a benzin árába épített fogyasztási adó mértéke mindenkire azonos. A közvetett adók termékhez vagy szolgáltatáshoz kapcsolódnak (pl.: forgalmi adó, fogyasztási adó, jövedéki adó, iparüzési adó, idegenforgalmi adó).

316. **Jövedelem** – a magánszemély által az adóévben bármilyen címen és formában megszerzett bevétel egésze vagy a törvényben elismert költségekkel csökkentett része. Fontos szabály, hogy költségként mindig csak a bevétel elérése érdekében felmerült kiadás számolható el.
317. **Jövedéki adó** – Az úgynevezett ABC termékek értékesítését terhelő bruttó, egyfázisú forgalmi adó. Főbb szabályait az Európai Unió határozza meg.
318. **Kisadózó vállalkozások tételes adója (KATA)** – meghatározott bruttó árbevételig választható adónem egyéni vállalkozások és gazdasági társaságok számára. A havi tételes adó megfizetése kiváltja a vállalkozó bérét terhelő adókat és járulékokat, valamint a vállalkozó személyi jövedelemadóját és társasági adóját.
319. **Kisvállalati adó (KIVA)** – bizonyos alkalmazotti létszám alatt választható adó, melynek alapja a kivett osztalék és elszámolt személyi jellegű ráfordítás korrigált összege. Kiváltja a társasági adót, a szociális hozzájárulási adót és a szakképzési hozzájárulást.
320. **Kivetéses adózás** – amikor az adózási kötelezettséget és az adó összegét az adóhatóság állapítja meg és arról megfelelő formában értesíti az adóalanyt.
321. **Környezetterhelési díj** – a levegő, a talaj és a víz szennyezését terhelő, a szennyezőanyag mennyiségétől (is) függő tételes környezetvédelmi adó.
322. **Közműadó** – infrastrukturális szolgáltatók vezetékhozzát terhelő vagyoni típusú adó.
323. **Helyi iparűzési adó (HIPA)** – az önkormányzat területén működő vállalkozások hozzáadott értékét terhelő adó.
324. **Önadózás** – az a tevékenység, amelynek során az adóalany maga határozza meg az általa fizetendő adó mértékét. Önadózás esetén az adóhatóságnak csupán az ellenőrzés és – a valóságtól való eltérés felfedezése esetén – a szankcionálás a feladata.
325. **Összfázisú forgalmi adó** – rendszerint általános és az adófizetési kötelezettség minden egyes forgalmi aktus során felmerül.
326. **Magánszemélyek kommunális adója** – az önkormányzat belterületén lévő építményeket, telkeket és bérleti jogot terhelő helyi adó.
327. **Munkaerőpiaci járulék** – a munkavállalók és a vállalkozók személyi jövedelem-kivételét terhelő, a jövedelmet csökkentő járulék. A munkanélküli járadék alapja.
328. **Népegészségügyi termékadó (NETA)** – bizonyos egészségre ártalmas termékek értékesítését terhelő bruttó egyfázisú forgalmi adó.
329. **Nyugdíjjárulék** – a munkavállalók és a vállalkozók személyi jövedelmét terhelő, és a jövedelmet csökkentő járulék. A nyugdíjszámítás alapja.
330. **Potyautas-probléma** – a közjavak előállítása kapcsán felmerülő probléma. Mivel senki sem zárható ki a közjavak fogyasztásából és egyesek fogyasztása nem csökkenti mások fogyasztási lehetőségeit, ezért az egyes fogyasztók lehetőség szerint kivonják magukat a közjószág költségeinek viselése alól, míg a közjószág hasznát élvezik. A probléma megoldása az adóztatás.

331. **Progresszív adó** – ha az átlagadókulcs nő az adóalap emelkedésével. Ez akkor valósulhat meg, ha a határadókulcs is növekszik, legalább egy alkalommal. A progresszív adó lehet lineáris, amikor az átlagadókulcs növekedése egyenletes, vagy sávós, amikor a határ-, és ezáltal az átlagadókulcs emelkedésében „ugrások” tapasztalhatók. Utóbbira jó példa a magyarországi személyi jövedelemadó rendszere.
332. **Proporcionális adó (flat tax)** – esetén az átlagadókulcs konstans. Ez azt jelenti, hogy a határadókulcs azonos minden adóalap mellett. Proporcionális adó például az általános forgalmi adó.
333. **Regisztrációs adó** – Belföldön forgalomba hozott gépjárművek után fizetendő tételes adó.
334. **Rehabilitációs hozzájárulás** – bizonyos alkalmazotti létszám felett fizetendő tételes adó.
335. **Reklámadó** – reklámhordozó médiafelület értékesítését terhelő adó. A bevételszerző médiacégek fizetik.
336. **Szakképzési hozzájárulás** – munkavállalók bruttó munkabérét terhelő, a munkaadó által fizetendő adó.
337. **Számított adó** – az adó mértékének figyelembevételével az adó alapjából meghatározott adó.
338. **Személyi jövedelemadó (SZJA)** – a belföldi magánszemély összes, a külföldi magánszemély belföldön szerzett összes jövedelmét terhelő adó.
339. **Szerencsejáték adó** – szerencsejátékok nyereményalapját valamint játékgépek működtetését terhelő adó.
340. **Szociális hozzájárulási adó (SZOCHO)** – személyi jellegű kifizetéseket terhelő, általában a kifizető által fizetendő adó.
341. **Tárgyi adókedvezmény/adómentesség** – valamely tevékenységet vagy tárgyat illet meg, tehát az adótárgyra vonatkozik.
342. **Társadalombiztosítás** – az államháztartás egyik alrendszere, amely különböző szervezeti megoldásokban az egészségügyi szolgáltatások, a munkanélküli ellátás és az öregségi nyugellátás finanszírozását látja el. Működése részben a magánbiztosítás, részben pedig a költségvetési gazdálkodás szabályain alapul. A társadalombiztosítás által kifizetett jövedelmek a járadékok; ezek – valamint az egészségügyi szolgáltatások – fedezete döntően a befizetett járulékokból származik.
343. **Társasági adó** – a társas vállalkozások (részvénytársaságok, Kft-k, Bt-k) eredményét terhelő központi költségvetést illető adónem.
344. **Távközlési adó** – beszédcélú távközlést és SMS küldést terhelő különadó. A távközlési szolgáltatók fizetik.
345. **Telekadó** – az önkormányzat belterületén lévő szabad földterületet terhelő kivetéses helyi adó.

346. **Települési adó** – helyi önkormányzat által kivethető adó, mely nem adóztathat más központi adónem által már adóztatott vagyontárgyat.
347. **Termékdíj** – hulladékot eredményező termékek értékesítését terhelő környezetvédelmi adó.
348. **Tranzakciós illeték** – bizonyos pénzügyi szolgáltatásokat terhelő forgalmi adó.
349. **Turisztikai hozzájárulás** – helyben előállított élelmiszerek és nem alkoholtartalmú italok értékesítését terhelő forgalmi adó.
350. **Vám** – importot (közösségen kívüli beszerzést) terhelő, Európai Unió által meghatározott és kivetéses módszerrel beszedett adó.